

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyitási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, március 28.

Három új minisztérium.

Örvendj bus keservektől bánatos magyarom, mert közeledik a szenvedésektől való megváltás magasztos órája. Jól mondja az öreg közmondás, hogy amikor legnagyobb a szükség, legközelebb van az isten. Csakugyan. Ime, már-már kétségbeestünk az ország szervezeten állapotán, bánkódni kezdünk, hogy a meglévő elegendő éllelmicikkeinket a rossz adminisztráció miatt nem kaphatjuk meg rendesen, hogy mintaszerű vasutjaink és példátlanul önteláldozó közlekedési seregünk ellenére nem tudjuk elszállítani a legfontosabb életszükségleti cikkeinket és éjt nappallá tévő orvoskarunk mellett sohase volt olyan nagy a halandóság, mint most. De a nagy veszedelem tizenkettedik órájában — ne tessék mosolyogni — mentő gondolat támadt és mégis elhátározták, hogy talán felállítják a közlekedési, éllelmézési és egészségügyi minisztériumot.

Ha a béke fehér galambjának jöttén kívül más is meg tudna bennünket örvendeztetni, akkor ez az intézkedés alkalmas lehetne arra, hogy jó kedvre hangoljon. Csak az az egy szerény megjegyzésünk van, hogy az ilyen kimondhatatlanul fontos intézkedéseknél kár a „jobb későn, mint soha” elvet vallani. Láttuk, hogy a háborus rendelkezések halálát jelentette a késedelem. Mit értünk az okos rendeltetésű központokkal, ha akkor teremtettük meg azokat, amikor már a bűnös spekuláció buja mohósággal szivta magát tele a haszonnal. S mi hasznunk van az olyan intézményekből, amelyeknek élén tíz balkezü kontárok állanak, akiknek nincs más érdekük, mint az, hogy jól választották meg pártfogóikat. Senki se mondja, hogy nincs szükség nálunk is ugyanolyan intézményekre, mint a nyugati államokban. De ne a háboru alkonyán állítsák fel azokat és ha már meg is késtek, legalább valóban kiváló erőket tegyenek ez új alapítások mozdonya mellé. A magyart jogász-nemzetnek mondják, ep azért csaknem minden közhivatal élén jogászok ülnek. A kultura tüzet ők élesztgetik, a közegészségügy bajaira ők készítik a balzsamot a belügyminisztériumban, a közlelmézés ezer gondja miatt az ő tejüknek — kelleve fájni. A jogász mellett nálunk meg pompásan érvényesülnek a szürke egyeniségek. Akinek eddig egyetlen jó gondolata se volt, hanem a szinte-

lenségével tudta magára vonni a közfigyelmet, azt vezető pozícióba juttatják, mert annak a versenyétől nem kell félni. Ha ez a kormány nem követi elődeit ezen a hibás uton, akkor nemcsak új minisztériumaink, hanem egészségünk, kenyérünk és áldott nyugalmunk is lesz. (=)

Sikereink az orosz és olasz harctereken.

Budapest, március 27. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadseregének arcvonala:

Nincs különös esemény.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az ellenség tegnap a Csobányos völgytől délre tüzéréségének erős támogatásával megtámadta a Magyarorszon fekvő állásokat. Részben tüzünkben, részben közelharcban visszavertük. A Sulta völgytől délre ágyutüzünkkel elfojtottunk egy orosz támadó kísérletet.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Brzezanytól délkeletre Olejovnál és Lucktól nyugatra ellenség eredmény nélkül tört előre vonalunk ellen. Nagy veszteségeket szenvedett. Baranovic területen a Szozaratól nyugatra fekvő állásából rajtaütéssel kivetették, mely alkalommal súlyos veres vesztesége mellett több mint 300 foglyot veszített.

Olasz harctér:

A görzi grófságban a századik gyalogszred osztagai erős tüzérségi támogatás mellett Bigilatól délre benyomultak az ellenséges állásokba, 9 tisztet és 306 főnyi legénységet elfogtak, egy gépfegyvert, egy aknavetőt zsákmányoltak és számos ellenátmadással szemben helyt állottak. A Pöcken szorosban elűztük az olaszokat, a pénzügyőri őrháznál az épület, miután járőreink átkutatták és elhagytak, a levegőbe repült.

Délkeleti hadszíntér:

Albániában a helyzet változatlan. Eöfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Minisztereinkőség sajtóosztálya.)

Heves harcok a nyugati fronton.

Berlin, március 27. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Esős idő következtében az egész arcvonalon esekély volt a harci tevékenység. A Bapaumtól északkelet felé vezető országutak mentén a Noronil Lagnicourt előrsi vonalban, valamint Eguaucourtnál Peronnetől északkeletre került ütközetre a sor. Roiselt (a Cologne patak mentén) az ellenség számos eredménytelen előretörés után megszállta. Az Oise és Concy le Chateau közti erdőségben nagyobb francia erők biztosító csapatainkra bukkantak, amelyek az ellenségnek veszteséget okoztak és azután a fenyegető átkarolás elől kitértek.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Illuxtnál rohamcsapataink vállalkozásai a két utóbbi napon harminc fogoly beszállításával végződtek, ugyan annyi orosz és egy gépfegyvert hoztunk az ellenség árkaiból tegnap Smorgonnál magunkkal. Baranovic-től délkeletre jól előkészített és erőteljesen véghezvitt előretörésünk sikeres volt. A Szoára nyugati partján fekvő orosz állásokat Darovo és Labuci között rohammal elfoglaltunk, több mint 300 orosz, 4 gépfegyvert és 7 aknavetőt zsákmányoltunk. Lucktól keletre a Zlocow-tarnopoli vasutól északra és Brzezanyánál heves tüzhullámok után orosz zászlóaljok támadtak. Nagy veszteségük mellett vertük őket vissza.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A Trotusul völgytől délre védőtüzünkkel meghiusítottunk egy készülő támadást, a Magyaros nyereg ellen előrenyomuló orosz erőket visszavertük.

Mackensen vezértábornagy hadseregportja:

Nincs lényeges esemény.

Macedóniai harctér:

Monasztirtól északnyugatra franciák újból támadtak. Számos erős előretörés közelharcban kudarcot vallott. Trnovától nyugatra az ellenség egy keskeny árokrészben megvetette lábát. Ludendorff, első főszállásmester. (Minisztereinkőség sajtóosztálya.)

Elarc a tengeren.

Berlin, március 27. Egyik torpedónaszád kötelékünk a március 25-ről 26-ra virradó éjjel dünkircheneri hadikikötő berendezéseire kis távlatból mintegy kétszáz lövést tett. Ellenséges tengeri haderővel sehol sem találkozott. Naszádjaink zavartalanul visszaérkeztek. A tengerészeti vezérkar főnöke.

Olcsóbb lett az arany.

— A béke előjele? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háboru miatt tudvalevőleg az arany ára rendkívül felszökött. Mint ahogy minden konjunkturális cikkre rávetette magát a spekuláció, úgy az aranyat sem kimélte meg és ennek következtében eme nemes fém ára több száz perccel emelkedett. Még félesztendővel ezelőtt s megtörtént, hogy a tíz és husz koronás aranyakat tizenyole, illetőleg huszonnyole koronáért árusították, a Napoleon aranyat pedig negyvenöt-ötven koronáért vesztegették. Az utóbbi időben megalakult devizaközpont végét szakította ennek a tulhajtott spekulációnak, mert kivonta a forgalomból az aranyérmeket és megállapította az árakat, egyben pedig úgy rendelkezett, hogy ezeket az érmekeket csak a valutaközpont, illetőleg azok bizományosai után szabad forgalomba hozni. A valutaközpont az egy karátos körmei aranyat husz koronában, a négy karátosat nyolevan koronában, a Napoleon aranyat harminchat koronában, a német huszmárkás aranyat negyvennégy koronában, az angol fontot negyvenhárom korona ötven fillérben állapította meg.

Amikor az aranyérmek forgalmát így megkötötte a valutaközpont, akkor a spekuláció a nyersanyagra vetette magát és annak az árát igyekezett felhajtani. Az utóbbi hónapokban a huszonnégy karátos szinarany ára kilogrammonként elérte a hetezernyolcszáz koronát, ami grammonként hét korona nyolevan fillérnek felel meg. A nem tiszta, de tizennégy karátos arany grammjáért négy korona ötven fillért adtak az utóbbi időben, a törmeiék arany gramma pedig három korona ötven fillérben talált vevőre. A vevők között természetesen az ékszerészek, a fogorvosok és a fogtechnikusok szerepeltek legnagyobb számmal, mert ezek dolgozzák fel leginkább az aranyat, azonban a vásárlók között magánemberek is találhatók, akik direkt üzletnek tekintették az arannyal való kereskedést. Ezek a spekulánsok gyakran nagymennyiségű aranyat halmoztak fel abban hitben, hogy ezzel felhajtják a fém árát és így sokkal többet kereshetnek rajta. Ezzel a spekulációval azonban egy ízben 1916. január havában igen kellemetlenül jártak meg, mert váratlan esemény következtében akkor az arany ára hirtelen lezuhant és így az üzerek kénytelenek voltak olcsón eladni áruikat. A nyers és törmeiék arany forgalmát tudomásunk szerint a budapesti és bécsi Seid-féle részvénytársaság irányítja. A monarchiának ez a legnagyobb arany kereskedelmi cége Ausztria és Magyarország minden nagyobb városában megbízottakat tart és ezt az üzletágat kitűnően megszervezte. Amikor azt tapasztalta ez a cég a múlt év január havában, hogy a nyers és törmeiék arany ára három-négy koronára is felszökött grammonként, mindjárt konstatálta, hogy ez csak mesterséges árfejhajtásnak lehet az eredménye. Ekkor a cég kijelentette a hozzá fordulónak, hogy bizonytalan időre beszüntette az arany vásárlását. Azok, akik nagy-

mennyiségű nyersaranyat halmoztak fel, ettől az intézkedéstől úgy megrémültek, hogy készletüket gyorsan a piacra dobták és a törmeiék arany ára ekkor hirtelen két koronára, illetőleg két korona negyven fillérre esett grammonként.

Most is ugyanilyen jelenség tapasztalható. Aradon és Budapesten azt konstatálják az utóbbi napokban, hogy a nyers és törmeiék

arany ára csodálatos módon lezuhant, de az árcsökkenés okáról senki sem tudott eddig biztos magyarázattal szolgálni. Némelyek szerint ez az áresés a közeli béke lehetőségével függ össze. Ugy magyarázzák ugyanis, hogy az arany megérzi nemcsak a háborút, hanem a béke közeledését is s mivel a háboruban túlságosan magasra szökött az ára, a béke szele ezt alacsonyra süllyeszti.

Az orosz különbéke lehetősége.

— Francia szocialista képviselők küldetése Oroszországban. — Angol vélemény a békéről. —

— Távirati tudósítás. —

Genf. A párisi *Journal Peuple* jelenti, hogy Denis Cochin, Monte és Latont politikai küldetésben Pétervárra utaztak. A szocialista képviselők föl akarják az orosz kormányt világosítani arról, hogy az orosz különbéke a francia köztársaság végét jelentené. Kerenskit a francia szocialisták elhalmozak táviratokkal, amelyek mind arról szólnak, hogy a demokratikus Franciaország sorsát megpecsételné az orosz különbéke. Senbat, Tombas, Renaudel és Guesde táviratai aggasztóan ecsetelik Franciaország nehéz helyzetét.

Berlin. A *Vorwärts*-nek táviratozzák Amsterdamból: Az angol alsóházban Byles radikális képviselő azt fejtegette, hogy mivel az utolsó másfél év alatt a szövetségesek fizikai erővel igyekeztek a háborút megnyerni, de nem sikerült, ajánlatos volna más módhoz folyamodni. Jobb módszer volna az ellenséggel józan egyezsége lépni.

Hangoztatja, hogy Angha minden választókerületében a közvélemény békére hajlik. Kérdi, nines-e angol államférfiu, aki elég bátor ahhoz, hogy a háborúnak végét vessen?

Figyelemre méltó, hogy Byles beszédét egyetlen közbeszólással sem zavarták.

Londonból jelentik a svájci távirati ügynökségnek: Tegnap tartotta első ülését a brit birodalmi kabinet tanácsa, a melyen az ausztráliai kormány megbízottainak kivételével a brit uralom alatt levő államok valamennyien képviselve voltak. Az ausztráliai kormány kiküldöttei még nem érkeztek Londonba.

Hivatalosan közlik, hogy a legközelebbi üléseken azokat a teltételeket fogják megvitatni, amelyek alatt a szövetségesek hajlandók volnának bekétkötni. Nagy neptömeg állotta körül a palotát, a melyben az ülés folyt s a minisztereket távozásukkor lelkes ovációban részesítette.

Genf. A *Journal Geneve* jelenti: Az alkotmányozó gyűlés a köztársaság mellett fog dönteni. Az első köztársasági elnök Romanow Mihály néven Mihály nagyherceg lesz, aki maga is szocialista elveket vall és inkább akar köztársasági elnök lenni, mint cár.

Stockholm. Brusszilov tábornok jelentette az ideiglenes kormánynak, hogy hadesoportjánál néhány katonát kihágások miatt halálra kellett ítélnie.

Az éhező orosz főváros.

Stockholm. Pétervári jelentések sze-

rint az orosz főváros csupán három napra van ellátva élelmiszerrel.

Választójogot követelnek az orosz nők.

Kopenhága. Az orosz főváros utcáin az asszonyok napról-napra erőlyes tüntetéseket tartanak, melyeken a nők választójogát követelik.

A cár körül.

Stockholm. Egy svéd lap pétervári tudósítója hosszú tudósítást közöl, amelyben azt írja, hogy Péterváron a cár iránt senki sem viseltetik gyűlölettel. A cár ugyan állandóan carskoje-szelói palotájában tartózkodik, de nem tekintik fogolynak. Az új kormány vezetői is hajlandók elismerni a cár jóhiszeműségét, de a német cárnét csak gyermekei betegségére való tekintettel részesítik kiméletben.

Az ellenforradalom.

Basel. Pétervárról táviratozzák, hogy Nikolajevics nagyherceg az újságoknak nyilatkozatot küldött, amelyben kijelenti, hogy az új kormánynak ő is védeimezője, semmiféle ellenforradalomban nem vett részt és ilyet nem is tervezett.

Bern. Megbízható pétervári jelentések szerint az ideiglenes kormány, hogy a népet megnyugtassa, elrendelte Nikolajevics nagyherceg elfogatását. A nagyherceget tekintik ugyanis az ellenforradalom fejének. Péterváron még nagyon izgatott hangulat van.

A tatárok a forradalom mellett.

A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: Taskendi jelentések szerint a tatárok és a kirgizek csatlakoztak a forradalmi mozgalomhoz. Mindenütt nagy ünnepeket tartottak a szabadság ébredése oimén. A városokat és falvakat fellobogózták és óriási tömegek ünneplő felvonulást tartottak. Nagy lelkesedést keltett Kuropatkin-tábornok beszéde, melyet a csapatokhoz tartott, melyben a forradalomhoz való csatlakozás jelentőségét fejtegette.

A megbénuló Oroszország.

Bern. A genfi orosz szocialista kolónia Kerenszky igazságügyminiszterhez táviratot intézett, amelyben felszólítja, hogy sürgősen hívja vissza a genfi orosz konzult, aki a régi rezsimnek hiva. A genfi orosz konzulátus előtt nagy tüntetések voltak, a cári jelvényeket le akarták tépni, de a rendőrség ezt megakadályozta.

Genf. A svájci lapok jelentik Pétervárról, hogy Oroszország és a front között teljesen megszűnt az összeköttetés. A tábori posta tizen négy nap óta nem működik, nyolc nap óta minden forgalom szünetel. Péterváron nyugtalanító hírek kerültek forga-

lomba a fronton történt eseményekről, de ezeket hivatalosan megcáfolták.

Kopenhága. A pétervári lakosság hangulata jellemez, hogy megrohanták a bankokat és takarékpénztárakat betétjeik kiadása végett. A pétervári bankok alig voltak képesek a tömeges kifizetéseket eszközölni. Moszkvában, Odesszában és Kievből be kellett zárni a takarékpénztárakat.

Kopenhága. A főhadiszálláson levő orosz tiszték elhatározták, hogy „Nemzeti hadsereg” címen új katonai lapot adnak ki.

Genf. A Temps jelenti Pétervárról, hogy az új constituante-re (az alkotmányforma felett döntő gyűlésre) a választásokat május huszadikán kezdik meg.

Április végéig elhalasztották az új adóbejelentést.

(A pénzügyminiszter rendelete.)
(Saját tudósítók teletelentése.)

Váratlan eseményként fog hatni a pénzügyminiszternek a hivatalos lap holnapi számában megjelenő az új rendelete, amely az adóvallomások benyújtásának határidejét március harmincegyedikéről április harmincadikára tolja ki.

A pénzügyminiszterium egyik régebbi rendelete értelmében tudvalevőleg a jövedelmi adóra, a vagyoadóra és a hadinyereségadóra vonatkozó vallomások március harmincegyedikéig kellett volna benyújtani a városi adóhivataloknál. Az aradi kereskedelmi és iparkamara ép úgy, mint az ország többi érdekképviselete arra kérte a pénzügyminisztert, hogy a bejelentési határidőt április harmincadikára, vagy legalább április tizenötödikére tolja ki, mert lehetetlenség a rendelkezésre álló néhány nap alatt teljesen megfelelő módon kitölteni a rendkívül komplikált adóbejelentési űrlapokat. Mint ismeretes, az aradi pénzügyigazgatóság néhány nappal ezelőtt úgy intézkedett, hogy a mennyiben az adóbejelentési űrlapok folyó hó huszonhetedikéig nem érkeznek meg, akkor az adózó polgárság nem köteles részletes vallomást benyújtani március harmincegyedikéig, hanem csak néhány sorban jelentheti be jövedelmét, illetve vagyonállapotát és a részletes vallomást az ívek megérkezése után is beterjesztheti.

Ma kezdődött meg az Arad városi adóhivatalban az ívek kiosztása és a közönség a legnagyobb bizonytalanság érzésével kezdte tanulmányozni a nyomtatványokat, amelyek rovatainak utvesztőjeően igen kevés ember tudott eligazodni. Éppen ezért felháborodva kommentálták a pénzügyminiszterium amaz intézkedését, hogy ilyen fontos adóvallomások teljesítésére alig néhány napi időt engedélyez a polgárságnak, mert hiszen az íveket pontosan kitöltve e hó harmincegyedikéig be kellett volna nyújtani. Aki precíz nem tudja kitölteni az ívet, vagy aki vallomást nem nyújt be, az büntetésben részesül, esetleg több adóval rojják meg, mint amennyit a jövedelem, illetve vagyona után kellene fizetnie. A pénzügyminiszteriumban is beállt, hogy az első intézkedés nem helyes és egyáltalán nem egyeztetendő össze a polgárság érdekeivel. A miniszterium ugyanis először úgy döntött, hogy nem halasztja el az adóvallomások benyújtásának terminusát, hanem a minisztermentányos esetekben engedélyezheti a cégeknek és magánosoknak a kért haladékot. Belátták azonban odafönt, hogy ez az elhatározás rendkívül sok zavart okozna és éppen

ezért ugyyszólván az utolsó órában meghozták a leghelyesebb döntést. Fővárosi tudósítónk ugyanis azt közli velünk, hogy a hivatalos Budapesti Közlönyben holnap megjelenik a pénzügyminiszter rendelete, amelyvel az adóívek benyújtásának határidejét március harmincegyedikéről április harmincadikára tolja ki. Ez az intézkedés remélhetőleg megnyugvást kelt az adózók körében, mert így teljes öt hét áll rendelkezésére az érdekelteknek, hogy a komplikált íveket helyesen kitölthessék.

Milyenek lesznek

az új cipőárak? (A rendelet két hét múlva életbe lép.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A cipőárak forgalomba hozatalát egy kormány- és két kereskedelemügyi miniszteri rendelet szabályozza. A m. kir. miniszterium 31—1917. M. E. számú rendelete a cipőárak eladási áráról, a megjelölési kötelezettségről, az árvizsgáló bizottságokról intézkedik, a kereskedelemügyi miniszter 992—1917. számú rendelete az árak megállapításánál irányadó szabályokat tartalmazza, ugyanannak a miniszternek 993—1917. számú rendelete pedig a bőrcipőárak készítésénél követendő szabályokról szól. Összeségében a három rendelet tehát egyfelől határt szab az árak önkényes megállapításának, a cipőkereskedőket, gyárosokat és készítőket hatósági ellenőrzés alá helyezi és a fogyasztó közönségnek jogot ad arra, hogy a felszámított ár helyességét, a szervezett árvizsgáló bizottsággal felülvizsgálta, másfelől pedig részletes elveket állít fel a cipők készítésének körében felhasznált nyersanyagok ára és felhasználása, a fizetett munkabér és egyéb üzleti költség, valamint a tevékeny üzleti haszon tekintetében és végül részletes szabályokat állapít meg a bőrcipőárak készítésének módjára vonatkozólag.

Ezekben a rendeletekben maximumálárról nincsen szó. Az árakat a rendeletek életbe lépése napja után is a szakmabeli iparos, illetve kereskedő fogja megszabni azzal a korlátozással azonban, hogy üzleti haszna meghatározott elvek szerint kiszámított önköltségi áránál, a cipőárak fajtája szerint váltokozóan megállapított százalékánál túl nem mehet. A kormány ezzel az intézkedéssel szembe elött tartotta azt az elvet, hogy a sokféle anyagból készült, külföldről is nagy mennyiségben és különféle áron behozott árut nem tekintheti olyan egységes árszabás tárgyának, mint azokat a kereskedelmi cikkek és nyersanyagokat, amelyeket a külföldről nem is importálnak és amelyekből csupán egy, vagy kétféle minőség fordul elő. A rendeletek éppen ezért módot nyújtanak arra, hogy a kereskedő és az áru készítője egyéni viszonyait vegye alapul és az ár megállapításánál saját költségeiből induljon ki.

A cipőárak forgalmára vonatkozó eme szabályok tenát, ha több tekintetben korlátozókat is állítanak fel, amelyek a cipők készítésére és kereskedelmére nézve az egyéni akaratnak az egész vonalon való megnyilvánulását lehetetlenné teszik, nem támadják meg a szakmát egzisztenciális érdekeiben. A cipőgyártás, készítés és kereskedelem közvetve bizonyos védelmet is talál a szabályokban, mert bármikor igazolhatja, hogy az egyes fogyasztók által túlnagyságnak talált árak éppenséggel nem haladják meg a megengedélyezett határt. A fogyasztó közönség természetesen erős védelemben részesül a cipőkészítés és kereskedelem ama tisztességtelen elemeivel szemben, amelyek kapzsisága most már nem érvényesülhet, amellyel pedig megnyugvással vásárolhatja az árut, amelynek anyagát és árát a készítő, illetve a kereskedő megjelölni tartozik.

A rendeletek ez évi április hó 10-én lépnek életbe: E napig a cipőárak készítői és

elárúsítói az előbb említett és még részletezendő adatokat minden cipőn feltüntetni tartoznak.

Ennek az ismertetésnek csupán az a célja hogy a kereskedőket tájékoztassa egyrészt a rendeletek által teremtett új helyzetéről, másrészt azokról a kötelezettségekről, amelyek a rendeletről folyólag reájuk hármanak, nem nyújt tehát tájékoztatást sem a cipőgyárosoknak, sem a cipészeknek és felsőbőr-készítőknek.

Mindazok a szabályok, amelyekről itt szó lesz, azokra a nagy- vagy kiskereskedőkre vonatkoznak, akik cipőárukat forgalomba hoznak, tekintet nélkül arra, hogy az áru egyedi, fő- vagy mellékeik-e? Vonatkoznak tehát a cipő-, rövid-, divat-, sportaru-, bőrsz. kereskedőkre egyaránt. Cipőárak alatt pedig mindenféle lábbelit, csizmát, valamint felsőrészt kell érteni, akár egészben, vagy részben bőrből, kötött vagy szövött anyagból, nemezsből vagy nemezszertű anyagból készül is. Az összes cipőárut (felsőrészt is) április hó 10-től kezdve a kereskedelemügyi miniszter által megszabott számítási modnak megfelelő árnál magasabb áron eladni nem szabad. Megjegyzendő, hogy azok a szállítási szerződések, amelyek április hó 10-e előtt a szóban forgó áraknál magasabbakat kötnek ki, érvénytelenek, ha azokat az említett nap előtt az áru szállításával még nem teljesítették. A szerződés nem teljesítésével a megjelölt nap előtt keletkezett igényeket azonban ez a rendelkezés nem érinti.

Cipőárakat, ha a magyar szent korona országainak területén lakó vevőről van szó, nagykereskedők csak kiskereskedőknek (cipész-mestereknek is), adhatnak el. A láncolatlan kereskedelem kiküszöbölését célzó emez intézkedés csupán a magyar honosokat érinti és pedig főleg az eladás tekintetében. Ami a külföldön való vételt illeti, az korlátozva nincsen. Lényeges intézkedése a 31—1917. számú kormányi rendeletnek az, amely kimondja, hogy a kereskedelemügyi miniszter a cipőárak készletek birtokosait arra kötelezheti, hogy készleteiket az általa megjelölt személyeknek (hatóságok, jogi személyek, cégek) átadják. Az áru átadásának ily rendelet vétele után haladéknélkül meg kell történnie. Átvételi árul azt az árt kell ilyenkor fizetni, amelyet a kereskedelemügyi miniszter által megállapított árkiszámítási szabályok értelmében a készlet birtokosa felszámíthat. Az áru átadásának elhalasztására okot nem szolgálhat az, hogy az átvevő és a készlet birtokosa az árak a fentiek szerint való kiszámítására nézve megegyezni nem tudnak. Ebben az esetben az átvevő egyelőre a kereskedelemügyi miniszter által megállapított árt köteles megfizetni. Az árt véglegesen bármelyik fél kérelmére a készlet fekvése szerint illetékes árvizsgáló bizottság állapítja meg.

Az aradi vasuti lopások.

(Halász Béla büntársai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mai lapunkban hírt adtunk róla, hogy a vasuti állomáson Halász Béla kocsi-rendező személyében ismét elfogtak egy vasuti tolvajt akit Beretz Ferenc rendőrkapitány őrizetbe, helyezett. Ma a rendőrségen tovább nyomoztak ebben az ügyben és Halász Bélát ismét kihallgatták és vallomásaiban meglepő dolgokat adott elő. Elmondotta, hogy hosszabb idő óta rendszeresen fosztogatta a pályaudvaron vesztegő tehetvonatokat s azokból legtöbbször élelmiszereket vitt el. Megnevezett három vasuti fékezőt, akik büntársai voltak. A rendőrség előveze tette a vasutasokat, akik rövid vallatás után beismerő vallomást tettek és azt hozták fel védelmükre, hogy nyomoruságos helyzetük készítette a bűnre. Havi kilencven korona fizetésük volt, amiből a legnagyobb nélkülözések mellett sem tudtak megélni s ezért kénytelenek voltak a lopásokat elkövetni. A rendőrség mind a három vasutast fogva tartotta.

Kézrekerült és megszökött a biharpüspöki-rablógyilkos

— A gyilkos apja öngyilkos lett —

Nagyváradról jelentik: Közel két hete annak, hogy Biharpüspöki községben egy reggelen fején irtóztató tátongó sebekkel, vérebe fagyva találták a község egy jó módú gazdálkodóját D. Nagy Lajost, akit ápolás végett bevitték akkor a biharmegyei közpórházba.

A megejtett helyszíni szemle és vizsgálat megállapította, hogy D. Nagy Lajos rablógyilkos merénylet áldozata lett. A lelketlen és vakmerő tettes, aki fejszeapással ütötte le áldozatát, pénzt nem talált, mert az öreg gazdálkodó, aki a nagyváradai országos vásáron szerzett néhány száz koronát, a bankókat a fiókos szekrénye aljában, a padozat alatt rejtette el.

D. Nagy Lajost a biharmegyei közpórházban többször megkísérelték kihallgatni, azonban fejsebe oly súlyos volt, hogy alig néhány percre tért eszméletre.

Egy ízben Nagy Lajos azt mondta, hogy Kiss Géza, egy igen gonosz, istentagadó ember volt a támadója . . .

Ez volt minden támpont, amelyre a nyomozás támaszkodhatott, de elegendő volt arra, hogy a biharpüspöki-i csendőrség e nyomon elindulva, kézrekerítse a község határában bujdosott Kiss Gézát.

Másfél év alatt három rablógyilkosság történt Biharpüspökiben és a csendőrség megindított nyomozása olyan szálak birtokába jutott, amelyek — Kiss Géza minden tagadása ellenére is — kétségtelenné tették, hogy a véres kezű ember volt a tettes a három rablógyilkosságnak és ő ütötte le Nagy Lajost is.

Kiss Géza különben két év óta már katonaszökevény és azóta a legveszedelmesebb gonosztevők egyike lett.

Természetes, hogy a csendőrség a legszigorubb őrizet alatt tartotta a katonaszökevény többszörös rablógyilkost, aki azonban minden bizonyíték ellenére is a legkonokabban tagadta a terhére rótt bűncselekményt.

Tegnap azután két újabb mozzanat még szenzációsabbá tette a biharpüspöki-i véres eseményt.

Reggel jelentette a biharmegyei közpórház gondnoksága a rendőrségnek, hogy D. Nagy Lajos, a rablótámadás alkalmával szenvedett súlyos sérüléseibe — belehalt.

Kevéssel ezután újabb jelentés adta tudni, hogy Kiss Géza az elmúlt éjjel megszökött.

D. Nagy Lajos véres tragédiájának erről az újabb eseményéről az Aradi Közlöny biharpüspöki-i tudósítója a következőket jelentette:

Napokon keresztül éjjel-nappal tartott hajsza után, öt nappal ezelőtt sikerült a csendőrségnek, a község határában bujdosott katonaszökevény Kiss Gézát kézrekeríteni.

Megállapítást nyert, hogy Kiss Géza, aki már két év óta bujdosik a katonaság elől, több ízben menedéket talált édes apja: Kiss Györgynél. Az öreg jó módú tisztességes gazdálkodó, amikor fia elfogatásáról értesült a reá várakozó büntetéstől való félelmében, felakasztotta magát és mielőtt még hozzátartozói észrevették volna, szörnyethalt.

A katonaszökevény elfogatásának napján érkezett a biharpüspöki-i csendőrséghez a nagyváradai rendőrség értesítése arról, hogy D. Nagy Lajos éjjeli támadójaként Kiss Gézát jelelte meg.

A nyomozás most már ebben az irányban is megindult és sikerült is Kiss Géza ellen

annyi bizonyítékot összehordani, hogy kétségtelessé vált a bűnössége, három rendbeli rablógyilkosság és egy rendbeli rablógyilkossági kísérletben.

Súlyos bűneire tekintettel, egyéb megfelelő férhely hiányában, a községháza egyik hivatali szobájában őrizték a csendőrök a gonosztevőt, aki mellett éjjel-nappal szuronyos csendőr ült.

Az elmúlt éjszaka Kiss Géza az udvarra kéredezkedett. Persze, oda is csendőr kísérte Kiss Gézát, aki azonban egy óvatlan pillanatban megugrott, átvetette magát az udvar kerítésén és futásnak eredt.

A csendőr utána lőtt a menekülő gonosztevőnek, de nem talált, pár pillanat múlva üldözőbe is vették Kiss Gézát, akinek azonban a sötétben nyoma veszett és így sikerült elmenekülnie.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szerdán: Csárdás királyné, operett. (Kezdeté háromnegyed hétkor.)

Csütörtökön: Csárdás királyné, operett. (Kezdeté 7-kor.)

A Csárdás királynő.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írták: Jenbach és Stein. Zenéjét szerezte: Kálmán Imre.

Fordította: Gábor Andor.

— Bemutató előadás. —

A „monarchia ez évi operett-termésének legnagyobb sikere.” A Csárdás királynőnek az operett-társdén ez a hivatalos bejegyzése. Rövid pályafutása alatt a jubileumoknak egész sorozatát érte meg és pedig az „öreg” jubileumoknak, a 100-as turnusoknak az ünnepnapjait. Bécs és Budapest után a szövetséges fővárosok operett-publikumának fog kellemes órákat szerezni s e világ körül való utjában most egy néhány hétre Aradon állapodott meg igaz örömeinkre.

Tulajdonképpen, mint régi ismerőst köszöntöttük, mert a bécsi és budapesti bemutatók után egyszerre a népszerűség szárnyára keletkeztek a Csárdás királynő dalai s Aradra is elröppenetek — a zenekedvelő urhölgyek zongoráira éppen úgy, mint a cigányzenészek hegedűire. A darabnak még alig hallották a híret, midőn a II. felvonás nagy keringőjét (Álom, álom: édes álom...) már dudolta a kedves melódiák minden kedvelője.

Az aradi bemutató előadás nagy sikert hozott a színháznak. Ez a siker csaknem kizárólag a dalamos muzsika érdeme, amelyet színészeink játéka fokozott, míg az operett szöveg a siker tábláján csak a harmadik sorban következhetik. Nem rosszabb a sablonos osztrák márkájú operett szövegeknél, de talán nem is jobb. Egyetlen érdeme, hogy meséje összetűgő és világos, s betartja a bevált recept alkalmazását: a két szerelmes leány s a két szerelmes ifju históriáját. E mellett azonban igyekszik kihasználni minden ügyes színpadi hatást: a szentimentális könyhullatástól a cigány zenével illusztrált szerep-jelenetig. Mindebben tagadhatatlanul sok ügyesség nyilatkozik meg, s ha új dolgokkal, szellemes ötletekkel nem is kényeztetnek el a szövegírók: a régi kedves dolgok felújításával elmulattatnak.

Kálmán Imre zenéjét a legszebb építhető ornamokkal illethetjük. Dallamos, meleg, szárnyaló, lágy és finom. A hangszerezése pedig egyenesen elragadó. A kísérő zenében és a zárt formációja dalokba mindenütt szép és kedves magyar motívum, csupa friss lélekzettel

tel, a magyar zenekines nemes felhasználása. Kedves nekünk ez a muzsika, már csak azért is, mert Kálmán nemzetközi nagy sikereiben a magyar zene értékeinek elismerését látjuk. A melódikus románok, a lágy tónusu és pattogó keringők — mint halk sóhajok s vidám kacagások — egymást váltják fel a darab folyamán. Az első felvonásban két szép dal ragadja magával a lelkünket: „Az asszony meggyötör” és „a lányok, lányok . . .” refrénű zenedarabok. A második felvonásban a már említett nagy keringő s az „Élet-élet te rongyos élet . . .” kezdetű románc. De talán mindeniknél zajosabb sikert hozott az előadónak a harmadik felvonás mulató-jelenetének megkapóan szép dala: „Hajmási Péter Hajmási Pál . . .”

Az előadás a legjobbak közé tartozott. Minden jelenet a sok próba, a gondos összetanulás és az ambíció eredményeit mutatta. Az előadás középpontjában a csárdáskirálynő: Horváth Mici állott. Játéka, éneke magas nivót képviselt. Megjelenése illuziót keltő, ruhái szépek voltak. Tisztelői virágosokkal árasztották el. Stazi grófnő szerepében Járai Böske-nek volt megérdemelt nagy sikere. Kedves éneke, pompás játéka, de különösen virtuóz tánca általános tetszést aratott. Második felvonásbeli ezüstvirágos ruhája nagyon izléses és divatos. Az ifju hercege: Járai Sándor ékesítette fel sok szimpatikus vonással, szépen játszott, ügyesen táncolt, amint az egy kedvelt énekes bonvivánhoz illik is. Bóni gróf vidám könnyelműsége, aranyos humora Győzőnek szerzett meg-megújuló tepsokat, ki az elismerésnek a jeleit a legszebb művészi munkával hálálta meg, énekelt, táncolt, rögtönzött s mindent jól és a maga helyén; az osztrák császárváros legkedvesebb „komája” s az előadás elevenítő lelke volt. Az öreg Kerekes Ferkó alakjába Polgár Sándor vitt be jóízű kedélyt, derűtséget s adott a különben jelentéktelen szerepnek tartalmat. A kisebb szerepekben is mindenki helyén volt. Várnai hercege, Benkőné hercegnéje, Kertész főhadnagya, Polgár Béla orfeumi habitúje az előadás színvonalának erős oszlopai voltak. Figyelmet keltően jól énekelték és játszottak az első felvonásban a női kar tagjai, amikor toalettjeik is izlésesek s a helyzetnek megfelelőek voltak. A kiállítás részben új és szép.

A zenekar nagy és kifogástalan munkát végzett. Érdeméből oroszánrészt Gellért Pál karmestert illeti meg, ki minden egyes új operett betanításával beigazolja, hogy biztos kezű, talentumos muzsikus. Z. A.

* A színház hírei. Csárdás királyné minden este. Talán évek hosszú sora óta az egyetlen darab, amely osztatlan sikerével méltó arra, hogy sorozatos előadásokban kerüljön színre. A Csárdás királyné ma C. bérlet-szünetben megy és holnaptól kezdve a rendes bérleti számok folytatódnak. Kálmán Imre zenéje belelopja magát a szívekbe és mikor a közönség elhagyja a színházat, ott zsong a fülébe s újra meg újra kívánja hallani, mert nem tud vele betelni. A Csárdás királyné a hét minden estéjén szerepel a műsorban a főszerepekben Horváth Mici, Járai Böske, Győző, Polgár, Várnai, Benkőné stb. *Előkezesületen.* A Dollárpapa, Gábor Andor szenzációs ujdonsága. Arany fécán, operett-ujdonság. *Itjusági és nepies előadás.* Szombaton, március 31-én délután Kőmives Kelemen kitűnő ujdonság kerül előadásra. Ennek a rendkívül sikert aratott színjátéknak ez lesz az első délutáni előadása. Az összes szereplők ugyanazok, mint az első bemutatónál voltak.

Tüntetés Olaszországban a háboru ellen.

— Érdekes hírek a világháborúból. —

— Táviratii tudósítás. —

Pármában egy előadás alkalmával, melyen Be Ambris a háboru folytatása mellett szólalt fel, óriási botrány fejlődött ki, melynek során igen sokan, különösen botokkal és fegyverekkel fenyegették meg az előadót, úgy, hogy a rendőrségnek kellett beavatkozni a rend helyreállítása végett.

A németek áttörési terve Riganál.

London. A Times jelenti, hogy ama hír hatása alatt, hogy a németek a Riga-Dvinsk szakaszon erős készülődéseket tesznek és át akarják törni a frontot, az ideiglenes kormány kiáltványt bocsátott ki, amelyben a közeledő veszéllyel szemben megnyugtatója a népet és felszólítja, hogy a közös ellenséggel szemben közös erőfeszítéseket tegyen.

Stockholm. A Ruszkoje Vjedomosztiban Bruszilov tábornok cikket írt, amelyben rámutat arra, hogy az oroszok annyival erősebbek, mint elleneségeik, mert nem kell félniök esetleges ellenséges offenzívától, legaiabb is egyelőre nem. És még ha az ellenség ideiglenesen jelentékeny sikereket is érne el, az orosz hadsereg rövid idő alatt kiegyenlíthetné azokat. A katonák hősiessé kitartanak, de saját erejükből kenyérhez és töltényekhez nem juthatnak és így az ő kitartásuk is kizárólag a mögöttes országrészekről függ. Epen ezért reméli, hogy e válságos napokban az ország mindent megtesz, hogy a katonaságnak a győzelemhez szükséges kellékeket előtörmentse.

Stockholm. Az északi fronton álló csapatok az új kormányra nézve megbizhatatlanok. A zavargások első hírére a csapatok közül sokat visszavontak a frontról. Nagyobbszerű kihágások történtek Revalban. Itt a cárhoz hű csapatok a munkások ellen pogromot csináltak. A frontról csapatokat küldtek ki a zavargások eloltására, két napig tartó véres utcai harc fejlődött ki, amelyet az döntött el, hogy a tengerészcsapatok a forradalomhoz csatlakoztak és az erőd parancsnokát agyonlőtték. A nyugati front helyreállítására duma képviselők érkeztek Revalba. A front mögött lévő csapatok sok helyen fosztogattak. Bruszilov hadserege még nyugodtan viselkedik és a tábornok ellene van a forradalomnak, mégis elhatározta, hogy lojális viselkedést fog tanúsítani.

Pétervár. A munkások és katonák bizottsága tanácskozott a pétervári csapatok parancsnokával arról, hogy küldöttség utazzon ki a frontra. A tábornok azt hangoztatta, hogy a bizottság csak a hadügyminiszter engedélyével utazhat ki a frontra. A kiküldöttek erre ezt válaszolták:

— Mi vagyunk a kormány. Gueskov polgártárs nekünk nem hadügyminiszterünk. — A tanácskozáson nem tudtak megegyezésre jutni és végül is a tábornok kijelentette, hogy a bizottság magatartását közölni fogja a kormánynak. A bizottság tagjai azzal a kijelentéssel távoztak, hogy amennyiben fél órán belül nem kapnak engedélyt az utazásra, úgy engedély nélkül utaznak el a frontra.

Az entente erősebb hadviselésre szólította fel Oroszországot.

Pétervárról jelentik: Az entente nagykövetei szombaton este közölték, hogy kormányuk hivatalosan elismerik az ideiglenes orosz kormányt. Mint a nagykövetei doyenje, Buchanan angol nagykövet üdvözölte Oroszország új korszakát s egyuttal figyelmeztette az új kormányt, hogy nagyobb figyelmet fordítson a hadviselésre, mint eddig bármikor. Azt a reményt fejezte ki, hogy az új Oroszország nem fog visszaretenni az áldozatoktól, hogy az egységes szövetségeseket döntő győzelemre segítse Németország felett és figyelembe vegye amaz igazságos népjogi elveket, a melyeket a szövetségesek védelmének. Az olasz és a francia nagykövet ugyanily értelemben nyilatkozott. Miljukov külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy az egész nemzet észrevette, hogy a régi kormány a hadviselés győzelmes befejezésére képtelen, de az ideiglenes kormány néhány napi szünet után, a mi a nagy változások miatt elkerülhetetlen volt, már ismét megkezdte az erőfeszítéseket és a nemzeti erők szervezését a győzelem céljából.

Az amerikai kormány hadüzenetet akar.

Rotterdam. A Daily Telegraph newyorki tudósítója jelenti: Az amerikai kormány tagjainak többsége a hadüzenet mellett van és nem éri be azzal, hogy Amerika csupán hajózásának védelmére szorítkozzék a német tengeralattjáró naszádok ellen, mert Amerikának le kell vernie Németországot.

Rotterdam. Az Egyesült-Államok hadügyi kormánya közlésezi, hogy különböző államokból a nemzeti gárda tizenegy ezredet hívja. Wilson rendeletet írt alá, amelynek értelmében a flotta legénységének számát 87.000 emberre bővítik ki.

Rotterdam. A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: A már említett 14 ezreden kívül még 20 ezredet hívtak be, ezeken kívül a nemzeti gárda öt zászlóalját arra az esetre, hogy a magánvagyonot védjék meg, ha belső zavarok támadnak.

Zürich. Az olasz határról jelentik: Olaszországban a lapok ismét a küszöbön álló osztrák-magyar offenzívával foglalkoznak. A lapok aggodalommal tárgyalják az offenziva lehetőségét és azt híresztelik, hogy az offenzívát nem Hindenburg, hanem Ludendorff fogja vezetni.

Luganó. Milanóból jelentik, hogy ott március 24-ikén és 25-ikén nagy tüntetések voltak a háboru ellen. A katonai hatóságok számos egyént letartóztattak, köztük több községtanácsost.

Rotterdam. A Daily Telegram jelenti Newyorkból: A délamerikai államok elfogadták Caramzának azt az idítványát, hogy az európai háboru kérdéseiről az amerikai államok értekezletet tartsanak.

Kitüntetések. A király az ellenséggel szemben vitéz magatartásuk elismerésül Haidada Artur es. kir. 2 népfelkelő gyalogezredből nyugalmazott ezredesnek és Huszka Inre, a 304. honvéd gyalogezrednél beosztott 2. hon-

véd gyalogezredbeli hadnagynak a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet a kardokkal adományozta.

A román petroleum források rendbehozása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A román hatóságok a petroleumvidék elfoglalása előtt úgy tervezték, hogy az ipartelepeket oly állapotba hozzák, mely ugyan meg fogja akadályozni, hogy a vidék elfoglalása után hódító csapataink a forrásokból és üzemberendezésekből hasznot húzzanak, mind a mellett lehetővé teszi majd azt, hogy a békekötés után az okozott károk a lehető legrövidebb időn belül helyre hozassanak. Ezt az elvet szemelőtt tartva, azt határozták, hogy a készleteket futóárakon át szabad térségekre vezetik, hol azokat veszély nélkül fel fogják gyujtani. A kutakat ideiglenesen betömik, a nyersolajtermelést és villamos erőt szolgáltató vezetékeket leszereelik, a hajtómotorok fontosabb alkatrészeit, valamint a petroleumfinomító géprészeit magukkal viszik.

A román kereskedelmi miniszter rendelkezéssel meghagyta, hogy az összes alkatrészek a tulajdonosok neveivel megjelöltesse a végéből, hogy a telepítés annak idején megkönnyíthessék.

A fő petroleumvidékek múlt évi december 2. és 6-ika között kerültek csapataink birtokába. Ez időpont előtt az utolsó napokban nem respektálták többé a román kereskedelmi miniszter rendelkezését, hanem egy angol ezredes vezetésével romboló bizottságot létesítettek, amely Bratianu román miniszterelnök szóbeli utasítása alapján járt el. A bizottság alapos munkát végzett. A furó tornyokat legnagyobb részét felgyujtotta. A hajtóerőt szolgáltató motorokat összezsuzta. A furólyukakba mindentéle furószerszámokat oly módon dobált be, hogy azoknak kiszédése nagy nehézséget okoz. A finomító gyárak leg többjében a szivattyukat teljesen hasznavehetetlenné tették. A kazánokat vagy üresen fűtötték, vagy benzinnel megtöltve tellobbantották. A hűtőket és finomító tornyokat mechanikus uton tették tönkre. Az épületeket felgyujtották, a taroló tartályok csapjait megnyitották, s a kiömlő folyadékot is felgyujtották. Ez által a tűz visszaesapott a tartályokba és az edényeket használhatatlanná tette. A pusztítás nagyságát eddig számszerűleg megállapítani nem lehetett, mert amidőn a petroleumvidékek a katonai műveletek köréből kikerültek, oly sűrű ködös állott be, hogy a vidéket azóta körülbelül 1-1½ méteres hóréteg borítja.

A petroleumvidéken mintegy 500 millió lei tőke van befektetve, ennek az összegnek 5 százaléka osztrák és magyar, 40 százaléka német, 40 százaléka holland és amerikai, s a maradék 15 százaléka román és egyéb érdekelttség tulajdona.

A németek már teljes erővel hozzáfogtak a romániai megrongált nyersolajművek helyreállítási munkálataihoz. Amíg e munkálatok befejeződnek, mindenestre szükiben leszünk a nyersolaj finomítványoknak. Az őszre azonban a román nyersolajművek javarésze már üzemképes lesz, s ekkor nemcsak a galíciai nyersolajtermék évi 80.000 kocsi rakományt kitevő készlete, hanem a romániai nyersolajtermésnek évi 60.000 kocsi rakomány készlete is rendelkezésre fog állani úgy a monarchiabeli, mint a németországi nyersolajfinomító gyáraknak.

Beszélgetés egy régi összeesküvéssel.

— Muszka foglyok a forradalomról. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Régen volt az az idő, amikor még tágra nyílt szemekkel megbámultuk a közénk került idegen hadifoglyokat. A nagy orosz sikságok békén élő fiait ellenünk hozta a világfelfordulás s az orosz katonák rengetegét uszította ránk az azóta trónját vesztett, szerencsétlen cár. A Kavaruszká környékéről megjöttek közénk az első orosz foglyok. Érdekes formaruhájuk előbb csak szuronyledezet mögött tűnt föl erre-arra, most azonban már otthonosan élnek magyar kis falvakban s a magyar városok békés falai között. Az ellenséges katonák megszokottá lettek s a muszka hadifoglyok ma nem jelent mást, mint munkaerőt... Az orosz forradalmi események visszaadták nekik jelentőségüket és mi fölkerestünk közülök néhányat, hogy halljuk véleményüket a hazájukban történt eseményekről s lássuk rajtuk a hatást, melyet az orosz forradalmi események kiváltanak belőlük. Elmondtuk nekik — pedig jól tudták ők is — hogy a lángbaborult Oroszországban vér és tűz között a háboru halála és egy nép szabadságának születése vajudik.

Nálunk a legkülönbözőbb foglalkozású egyének nyertek elhelyezést; van köztük egyszerű muzsik, aki otthon megszokván a mezői munkát, itt sem talál új munkakörében idegenséget; sok az iparos és akad köztük az iskolai magasabb képzettséget igénylő pályákon működött pár ember: gyógyszerész, tanító, sőt egy középiskolai tanár is, aki most egyik nagyobb kertészeti telepen bizonyos keleti fatalizmussal végzi a munkáját.

Ez a tanár-ember: rendkívül érdekes, bár szerinte a régi Oroszországban megszokott, multtal dicsőíthető. Mint egyetemi hallgató, akiben a szabadság eszméi magasan lángolnak, résztvett egy forradalmi összeesküvésben. Az ochrana őt és társait elfogta és Szibériában végzendő kényszer-munkára ítélte.

A száműzetés előtt császári kegyelemiből átváltoztatták büntetését a Péter-erődben levő börtönben, magánzárkában eltöltendő öt évi súlyos börtönre. A fiatal forradalmár bevonult a börtönbe, ahol — természetesen iszonyu lelki kínok között — husz hónapot töltött.

Ekkor kitört a háboru. A cárukázára megnyíltak a politikai foglyok börtönei, a foglyokat besorozták és három nap múlva

abban a csapattevében volt, mely a Kárpátokon keresztül behatolt Magyarországra.

— Uram — mondta — én egy pillanatra sem lettem hűtlenem elveimhez; harcoltam hazám ellenségei ellen, minden meggyőződés nélkül, de megragadtam az első alkalmat, hogy eldobjam magamtól azt a legyvert, melyet embertársamra kellett volna fogynom, a cárizmus érdekében, melyet gyűlölök, mert az a rabszolgaságot jelenti a népnek és az autokratá hatalmat a gyűlölt rendszernek.

— Láttam, amint elpuhult, elkényeztetett fiatal tisztek revolverrel hajtották maguk előtt a szerencsétlen muszka katonákat, egyenesen a halálba, míg ők maguk a biztos fedezékbe elbujva, vigyáztak sivar életükre. Undor fogott el és hát, mit mondjak, — uram: — a magyarok elfogtak.

— Hallottam, sőt olvastam a német nyelvű lapokból — magyarul nem értek eléggé — hogy nálunk otthon kitört a forradalom!

A szeméi sugárzani kezdenek a visszaemlékezéstől; a melle hullámzik az indulattól és pár pillanat múlva kitör:

— Ha mi most otthon lehetnénk! Ha az a sok szociál-reformer, aki most itt van, meg másutt rabságban, segítségére siethetne társainknak, a szent Oroszország népének felszabadítására! Milyen nagy, milyen világraszóló nagy munkát tudnánk mi most otthon végezni! A békéért, az emberiség békéjéért! Vérrrel, ha kell, szép szóval, ha lehet!

Csak nehezen pihennek le indulatai, — azután elmondja, hogy a cárizmus történetében a forradalom nem újság. A családi forradalom, sőt a családi gyilkosságok csak a cárok néveserőjét eredményezték. A cár zsarnoki felsőbbbsége sem változott meg azzal, hogy a türelmetlen fiu, vagy a szenvedelmes feleség, vagy ép az uralkodó családban dülő egyenlenség a trónt egyik autokratáról a másikra háritotta át.

Most azonban ezt az orosz nép által átkozott rendszert megdöntő forradalom rontott neki a cári trónnak. Náluk a cár rettenetes hatalma nem államforma, nem uralkodó, vagy kormányzati rendszer, hanem mindenség, — vallás. És jaj rá emlékezni: minden forradalomnak eddig pogrom volt a vége.

Jönnek most a csodás hírek, régi, nagy forradalmi emlékek hírei. Mi pedig távol hazánktól, akik éreztük az elnyomatás billinseit, szinte értelmetlenül kérdezzük, hogy mi jön hát? Ez a véres forradalom, ha igaz az, hogy az angolok és a franciák indították meg, csakis egy kormányzati rendszernek szült s mert mi a békét lessük, a forradalom eredményeinek nem tudunk örülni. Egyetlen örömet szerezne nekünk, ha Miljukovot, aki a háborut akarja, — teljesen levernék. A szociálistákban és a munkásokban azért bizunk újabban, mert az utóbbi időkben több hatalomhoz jutottak. A békét illetőleg tehát igazán mindegy lenne még az is, ha a cár győzne a forradalmi kormány fölött, — vagy a szociálisták sörrik el.

Elbucszunk. Kipirult arca halványodni kezdett és szemében megint egykedvűség honolt. Arcába fujt a márciusi szél és fájdalmas tekintete a letűnt nap vörös glóriája után bámult.

Holnap megindul

a Hegyaljai Villamos.

— Érdekes jelenetek a faun. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mai számában jelentette az Aradi Közlöny, hogy az Arad-Hegyaljai Villamos Vasut Részvénytársaság váratlanul beszüntette a forgalmát, mert a villanygyárból nem kapott áramot a vezetékszavarok miatt. Azt is megírtuk, hogy az üzemzavart a porcellán szigetelők meghibázódása okozta. Jelentettük, hogy Mellinger József az Aradi villamosági r.-t. vezérigazgatója és Zerkovitz Rudolf az Arad-hegyaljai vezérigazgatója azonnal vizsgálatot indítottak az ügyben. Tegnap a porcellán szigetelők meghibázódását erőszakos beavatkozásnak, vásott falusi gyerekek kódolásának tulajdonították, mára azonban kiderült az igazi ok. A szakértői szemle ugyanis megállapította, hogy az áram vezetésében azért állott be fennakadás, mert a porcellán szigetelőket az idő vastoga megrágták: a hajszálerei a porcellának megrepedeztek. Már intézkedtek is, hogy az avult porcellán szigetelőket kieseréljék és holnap újból megindul az Arad-hegyaljai forgalma, mely valóságos úttere Arad-hegyalja életének és különösen piaci ellátásának.

A forgalomnak egynapi szünetelése is tömördek kellemetlenséget és zavart okozott ebben a tekintetben. Ma a hajnali órákban a jámbor óthalom—glogováci svábasszonyok — akik még nem értesültek a közbejött üzemzavarról — nagy kosaraikkal csak várták az állomáson a „motorost“, befelé igyekeztek az aradi piacra, ahol viszont a nagyságák és szakácsnék szükségéből koránkelő hada várta már őket mohó türelmetlenséggel. A piac mártirjai, amikor a rendes hajnali időben nem találták standjaikon a környékbeli kofákat, nagyon megijedtek, mert nem tudtak mást gondolni, mint hogy — megunva őket és az Argus-szemű kihágási bíróságot — talán sztrájkba léptek a kofák. Az igazság pedig az volt, hogy az óthalmiak, glogováciak, mondoriakiak, maroscsésériek kint a falujuk állomásán várták órakon keresztül a motorost — hiába. Amikor látták, hogy csak nem akar jönni, tanakodni kezdtek. A máv vonalán nem jöhettek, mert az mostanában rendetlenül jön Aradra. Tehát nem volt mit tenniük, gyalog indultak be kosaraikkal, méregdrága portékájukkal az aradi piac felé. A gyorokiak azonban még ezt sem teheték, mert az ő falujuk 25 kilométernyire van Aradtól, így hát gyalogszerrel éjfélig sem érkeztek volna ide.

Ez a története annak, hogy az aradi piacon ma még kevesebb és még drágább volt a portéka, mint rendszeren. Kevesebb azért, mert a távolabbi községekben lakó kofák nem tudtak bejönni. Drágább, mert az ismert közgazdasági tantétel szerint a kofák fáradtságukat és bosszúságukat átharították a fogyasztóra. Végül, hogy sok családfő haragudott ma Aradon a későn elkészült ebéd miatt.

Kik szerelik fel az ajtókilincseket? (Hírek a kereskedelmi miniszter intézkedéseiről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Több oldalról megnyilvánuló érdeklődésre a kilincspályázat és az ország általános feikilincselése dolgában következő tájékoztatást közli az aradi kereskedelmi és iparkamara:

Tény, hogy a legközelebbi időben a vaskilincsgyártás és szerelés megkezdődik. A munkát a kereskedelmi miniszterium fogja irányítani s a vaskilincs szükségletet ő rendeli meg. Ezt pályázati úton veszi foganatba azért, hogy a munkához bárki (tehát vidéki vállalat is) hozzájuthasson. A munka oly természetű, hogy készítésében csak nagyobb felszerelésű vállalatok vehetnek részt. Minthogy vasanyaggal a vállalatok nem rendelkeznek, mert a vas is zárólva van, mindenki, aki megrendelést nyer, a megrendelési mennyiséghez mért vasanyagot kap. Külön munka lesz a szerelés, melyet bizonyos körzetekben külön vállalattal foganatosíthatnak.

A kérdés mindkét része ki van műszakilag és adminisztratív módon dolgozva, tekintettel azonban a körülményekre és a technikai munkák természetére, tartani lehet meglepetésektől és zavaroktól. Erre való tekintettel a kereskedelmi miniszterium illetékes osztálya előbb 50.000 db. kilincset rendel meg különböző típusokból s ezeket az állami és középületekre szerelteti.

E kísérleti művelet lesz hivatva felderíteni a leghevesebb kilincstípusokat és szerelési módokat, kimutatván egyszersmint a munka várható nehézségeit is.

Az mindenestre kívánatos volna, hogy a vidék iparosai is részesedjenek ebből a munkából, mert sajnos eddig csak a főváros nagyiparosai juthattak az ilyen megrendelésekhez.

Bevonultatják az üdülő felmentetteket.

— Izgalmas szemle a Semmeringen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ugy hallatszott itt is, ott is, hogy Ausztriában igen szép számmal akadnak, akik minden elképzelhető módon kitérnek katonai kötelezettségeiknek teljesítése alól, jóval többen, mint nálunk, ahol most is olyan virtussal sietnek katonasorba, különösen a fiatalok, mint a háboru legelején. Hogy e visszaéléseknek végét vessék, szerveztek Bécsben egy katonai teljesen önálló hatáskörrel fölrüházott bizottságot, melynek nem kisebb katonák áll az élén mint a mi volt honvédelmi miniszterünk, Hazai Samu báró, aki hetekkel ezelőtt meg is kezdte már munkálkodását, melynek mikéntjéről fogalmat ad a következő eset:

A Semmeringen, ahol szállodák és villák, hosszú vonalakban húzódnak el egymás mellett, és egymás fölött, megjelenik egy nagy katonai bizottság Bécsből, egy alezredes vezetésével. Van a bizottságban teljes hatáskörű sorozó bizottság is, élén törzsorvossal és a vele érkezett teljes század katonaság körülállja a szállodát. Miután a különítmény vezetője megtekintette a vendégekről vezetett névsort, fölkerik azokat, sziveskedjenek a társalgóban egybegyülekezni, ahol a férfiakat, akikről még katonaköteles kort lehet föltételezni, igazolásra szólítják fel. A láthatólag súlyos betegek és hibás testűek kivételével mindenkinek igazolnia kell magát, még a katonatiszteknek is. A civileket, akik katonáknak ígérkeznek, utasítják, hogy egy óra elmúltával jelentkezzenek

az e célra legalkalmasabb, legnagyobb szállodában a Semmeringen, a Panhansban, ahol már ekkora elfoglalta a helyét a bécsi sorozó bizottság, ahol a bujdosókat, akár ausztriai, akár magyar alattvalók, egymásután sorozzák és akik reggel még a biztos révben érezvén magukat uri módon, drágán és rosszul, de kenyér nélkül megreggeliztek, délre már felesküdt katonák, akik tustestek már, ha mindjárt savanyu arccal is, a fölesküvésen és a kezükben van már az öket utnak indító piros cédula, tekintet nélkül arra, *szólíthatatlanság* címén fel vannak-e mentve, vagy sem! Mert aki a Semmeringen üdülhet, az otthoni gazdaságában, üzletében, ipartelepen sehogy sem mondható nélkülözhetetlennek. A legközelebbi vonatokkal el is kell már utazniok, hogy minél előbb jelentkezzenek ama csapatostul, melyhez tartoznak. E kis razzia, tekintettel, hogy most már nem tulságosan népesek a semmeringeni szállodák, 27 katonát eredményezett, ámde ez négy héten belül már a második ilyen razzia volt, melynek folyományaként a ródlizó és kedvtelésből skisportot űző, többnyire igen jó házból való urak már levetették sporuháikat, hogy azt a diszesebb, ha tán nem is oly kellemes katona mondurral váltsák föl. És hasonló eredménnyel működik ezen egész külön bizottság mindenütt, ahova kiszáll.

lamint a monográfia kiadási költségeire 600.000 korona fordítottassék.

A közgyűlés élénk tetszéssel fogadta ezt az indítványt és egyhangulag magáévá tette.

Vass János dr. részvényes lelkes szavakkal ünnepelte a jubiláló intézet vezetőségét, legelső sorban Láncozy Leó elnököt, a kinek vezetése alatt fejlődött hatalmassá az intézet.

Székaos Antal udvari tanácsos Láncozy Leó zsenialitását ünnepli és iránta az egész kereskedő és iparos világ háláját és elismerését tolmácsolja. A fáradhatatlan munkatársai voltak Weiss Fülöp és Fellner Henrik s úgy nekik, mint az igazgatóságnak és a kiváló tisztviselői karnak a részvényesek köszönetét fejezi ki.

Küppert, a Monorkerületi Hitelbank igazgatója, a vidéki pénzügyintézetek köszönetét, elismerését és háláját fejezi ki a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak, a mely az első között vitte ki nagy erejét a perifériákra is.

Láncozy Leó elnök röviden válaszolt a fel-szólalásokra. Nagyon szerette volna, ha az ő személyét nem emelték volna ki annyira, mert az egész harmincet év alatt, a mióta itt működik, egészen tehetetlen lett volna, ha nem támogatják oly tényezők, a melyek támogatása nélkül nem találta volna meg az erkölcsi alapot az intézet felvirágoztatására. Hogy sikerrel állotta meg a harcot a kétkedőkkel, azoknak a férfiaknak köszönheti, akik akkor bolcs tapasztalatukkal segítették őt az új irányzat megvalósításában. Azt kívánom, hogy a Kereskedelmi Bank jövő pályatutásának útjait világítsák meg a dicső hadseregünk által kivivandó nagy béke örömtüzei. Végül hálás köszönetét fejezi ki a maga és az igazgatóság, valamint a tisztviselői kar nevében a jubiláris közgyűlés különösen és bőséges elismeréséért. Igéri, hogy ők ezentul is az intézet felvirágozásában lelik majd hivatásukat és büszkeségüket.

A közgyűlés hosszas éljenzéssel és tapsal ünnepelte az elnököt.

Uri gyerekek földműves munkán.

— Falun nevelik a német gyerekeket. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A porosz közoktatási hatóságokat most nagyszabásu terv foglalkoztatja. Arról van szó, hogy az iskolás gyermekeket a nagy városokból vidékre küldjék, hogy ott, a jó falusi levegőn és a kedvezőbb táplálkozási viszonyok között fejlődhessenek, gyarapodhassanak.

A terv előnyei könnyen kimutathatók. A nép fenntartása érdekében elsőrangú fontossága kérdés az, hogy a gyermekek egészségére a legessze. übben ügyeljenek és igen hasznos az, ha a városi gyermekeknek alkalmat adnak rá, hogy megismerjék a falu életét. A falusi élet földművelő foglalkozása növelni fogja a gyermekek szívében a hazai föld iránti szeretetet. A város bérkaszányáiból kijutnak a gyermekek a szabad levegőre és erősítő, tápláló életmet kapnak. A nagyszabásu tervnél elsőrangú fontossága van azonban annak a kérdésnek, milyen alapevek szerint rendezik a gyermekek vidékre küldését, hogy az sikerre vezessen. A kormány már tervezetet dolgozott ki erre vonatkozóan és a városi gyermekek elhelyezését a falusi családoknál úgy tervezi, hogy első sorban szigorúan *telekezeti szempontok jussanak érvényre*. Bármilyen reakcionáriusnak is látszik e ső pillanatra ez a valóságos álláspon, mégis be kell vallani, hogy a mai viszonyok között másképen nehezen képzelhető el a gyermekek elhelyezése. Ismerve a falusi nép valóságos erzületét, biztosra vehető, hogy katolikus parasztek nem szivesen fogadnának el evangélikus gyermekeket, épen úgy a katolikus papság sem látná szivesen, ha katolikus gyermekek protestáns lakosoknál kapnának elhelyezést. Egészen különös nehézségeket okozni a zsidó gyermekek elhelyezése.

Miliónk jótékony célra.

— A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank jubiláris közgyűlése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ma tartotta meg 75. rendes közgyűlését, amely nemcsak külső, ünnepélyes formájában tért el a részvényesek megszokott évi gyűléseitől, hanem lelkes és belső őszinteségtől hevitott érzésében is, mely főleg Láncozy Leó v. b. t. t. elnök személye iránt nyilvánult meg.

Teleszky János és Bárczy István üdvözlése, gazdasági intézményeink szerencsekívánatai, a részvényeseknek különböző szempontokba állított elismerése s nem utolsósorban a közgyűlés által határozatokká emelt szociális javaslatok adtak méltó keretet az ünnepi közgyűléshez, melynek méltó befejezése volt Láncozy Leó köszönetet, de egyuttal nagyszabásu programot is tartalmazó beszéde.

A közgyűlés lefolyásáról alábbi tudósításunkban számolunk be:

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank hét-főn délután tartotta meg évi rendes közgyűlését rendkívül nagy érdeklődés közben. Láncozy Leó titkos tanácsos elnök melegen üdvözölte a nagy számban megjelent részvényeseket. Hetvenöt éve, mondotta, hogy a Kereskedelmi Bank megtartotta első alakuló közgyűlését és e hetvenöt év a nehézségeknek, a küzdelmeknek, de a dicsőségnek is hosszú korszaka volt. Az az új irányzat, az a frissebb, modernebb szellem, amely üzleti tevékenységünkbe bevonult ezelőtt harmincöt évvel, ma is fennáll s így bizonyos benső meghatottsággal üljük meg mai közgyűlésünket. E nevezetes évforduló alkalmával örömmel üdvözli a megjelenteket. (Felkiáltások: Eljen az elnök!) A napirend következő pontja az intézet hetvenöt éves fennállásának megünnepléséről szólt.

Hegedüs Lóránt ügyvezető-igazgató felolvasta Teleszky János dr. pénzügyminiszter következő üdvözlő táviratát:

— Kereskedelmi Bank hetvenöt éves fennállása alkalmából örömmel és meglepedéssel tekintek vissza arra a nagy fejlődésre, amelyet az intézet mutat eddig felmutat és azokra a nagy szolgáltatásokra, amelyeket az intézet hazánk közgazdaságának modern alapokra való fektetése körül kifejtett és annak a reményemnek adok kifejezést, hogy az intézet feladatának magaslatán állva a magyar közgazdaság szolgáltatásában a jövőben is állandóan udvös tevékenységet fog kifejtetni. *Teleszky*.

Felolvasa továbbá Bárczy István polgármesternek a szekestőváros közönsége és tanácsa nevében küldött megleghangu átiratát. Közölte továbbá, hogy a jubileum alkalmából a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége és sok más közgazdasági érdekképviselet, valamint bel- és külföldi testvérintézetek is nagy számmal kereszték fel a bankot. Láncozy Leó elnök indítványára az üdvözlésekért a közgyűlés őszinte köszönetet mondott.

Hegedüs Lóránt ügyvezető-igazgató előterjesztette az igazgatóság jubileumi indítványát, amely így szól:

1. határozza el a közgyűlés a bank újabb történetének megírását és tudomásul veszi, hogy az igazgatóság a mű megírására Hegedüs Lóránt dr. ügyvezető igazgatót kérte fel; 2. határozza el a közgyűlés, hogy a már eddig felajánlott 500.000 korona 800.000 koronára emeltessek fel tudóveszes ka onak részére létesítendő szanatórium céljára; 300.000 koronát a Stefánia anyja és csecsemő-szövetség nemes céljára juttat a Kereskedelmi Bank jubileum adománya gyanant, 100.000 koronát a bank beteg alkalmazottainak segítésére hivatott Láncozy Leó-alapnak, 100.000 koronát a Budapesti Kereskedők Menházának, 100.000 koronát a Ferencz József kereskedelmi kórház tüdőbeteg-szanatóriumára, 50.000 koronát a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének, 50.000 koronát Budapest székestőváros szegényei részére a Népjóléti Központ ételmezési osztályának bocsát rendelkezésére; 3. a tisztviselők részére kedvezőbb nyugdíjszabályzat létesíttessék; s 4. hogy a latens tartalékból 2,5 millió korona a nyugdíjalaphoz csatoltatott, végül pedig ő, hogy az alkalmazottak rendkívüli jutalmazására, va-

Berlin és Schöneberg városok, felismerve kormányuk tervezetének hiányait, más és jobb tervet fogadtak el a gyermekek elhelyezése. Falusi kolóniákat akarnak létesíteni tanítók felügyelete alatt. A tanító ellenőrzése alatt a gyermekeket kibérelt helyiségekben helyezték el, természetesen gondoskodás történne arról, hogy jó táplálékot kapjanak, megismerkedjenek a földművelő foglalkozással s amellet egyéb tanulmányaikban sem maradjanak el. A gyermekek így ugyanazokat az előnyöket élvezik, mint amelyeket a kormány tervezete céloz s amellet nem nélkülözök tanítók felügyeletét sem és nem maradnak el tanulmányaikban iskolatársaik mögött, akikkel később megin ugyanazokban az iskolapadokban fognak ülni. Ez a rendszer nem is tulságosan drága és a hatóságok elemi kötelessége, hogy a szükséges anyagi eszközöket előteremtsék, mert a jövendő nemzedékek épségéről van szó. A berlin-schönebergi terv a vallási megkülönböztetést nem ismeri, ez is egyik előnye ennek a tervezetnek.

A kormány tervezete azért sem helyes, mert nem gondoskodik arról, hogy a falusi lakók ne használják ki tulságosan a gyenge városi gyermekeket. A gyermekeknek ugyanis segédkeznök kellene a földmunkáknál. A tervezet szerint naponta ötven pfeniget kapna a parasztember a nála elhelyezett gyermekért. Lakásért és élelemért ez az összeg nem sok s így természetes, ha a gazda egyéb ellenszolgáltatásokat is követelne. Ügyelni kell arra is, hogy a gyermekeket lehetőleg ne küldjék nagyon messze otthonuktól. A gyermekek kiküldésénél orvosi véleményre is szükség van és épen így szükséges az orvosi felügyelet a falun is.

A porosz hatóságok remélik, hogy az életre való terv sikerülni fog és a faturól visszatért gyermekekből új megerősödött nemzedék sarjad, mely nem veszítette el szülővárosa iránti szeretetét sem.

Nem nyaralunk az idén.

(Az osztrak üdülőhelyek veszedelme.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától. —
 Nálunk Magyarországon a liszt és kenyérjegyek, vagyis utalványok, eltekintve apróbb fennakadásoktól, még a bankjegyek biztonságát nyújtják és azoknak birtoka még teljes megugyagvást nyújt, hogy akinek kenyérjegye van, annak kenyere és lisztye is van! Sokkal kedvezőlenebb azonban a helyzet Ausztriában, melynek igen sok vidékén a kenyérutalvány teljesen illuzorius, mert a vendéglők, hotelek nagy részében a vendégek, vagyis ott idegenek hába prezentálják utalványaikat, azok ellenében legjobb esetben főlt tesztát még kaphat, de kenyeret nem, — Nem törődnek, bizonyára nem törődhetnek vele, ha a pékeknek elfogyott a lisztye, melyből a fekete szübe játszó, csaknem élvezhetetlen ugynevezett kenyeret kotyvasztják és nem napok, hanem sokszor hónapok múlnak el és a legelőkelőbb, legfrekventáltabb vendéglők mindent inkább adhatnak a vendégeknek, mint kenyeret.

A leginkább felkeresett Semmeringen, mint tudósítók írja, már januárban is megesett, hogy teljes négy hétig szünetelt a pekműhely és kenyér nem volt kapható, de nem érkezett oda a magyar városokból egyeseknek odaküldött kenyér sem, mivel azt utközben valahol elfogyasztották, amit most tulságos szigoruan nem szabad és nem is lehet mérlegelni. Akadnak Ausztriában sokan, akik nélkülözni tudják, ha muszáj, a kenyeret, melyet más husátelekkel, vagy főzelékekkel pótolnak, akinek azonban a kenyér elsőrendű

életszükséglete, az vagy megeszi a megkeményedett, 2 hetes honi kenyeret is (mint megtette ezt a sorok írója), vagy megszökik, Bazasiét, ahol még valuta a kenyérjegy, melyből bár csak a legszükségesebb mennyiség áll egyenként rendelkezésre, de azért legalább megkapja a maga kenyér és lisztadagját. — Ausztriában az üdülőhelyek — — — — — kénytelenek lesznek hamarosan becsukni és a nyaraló helyek már most visszautasítják a nyári tartózkodásra hozzájuk érkező megrendeléseket, mert képtelenek az idegeneket élelmezni. Az élelmezési központ csakis a honi, állandó lakosság élelmezéséről gondoskodik, valamint elkerülhetetlennek ismeri a valódi gyógyfürők élelemmel, főként liszttel való ellátását, de a Sommerfrischék az idén kénytelenek lesznek minden vendéget visszautasítani, így nehéz idő várna a stájer és alsóausztriai, főként idegenekből élő községekre. Az olasz, tiroli és német északi és keleti tengeri fürdőhelyekben részben már tünkretjuttak a házaik és lakásaik bérbeadásából élő emberek és a helyzet most annyira rosszabbodott, hogy a nyaralás kedves hángzásu szócseka most csakis az emlékekben fog élni, amíg csak el nem vonulnak ismét a viharfelhők. Az ausztriai élelmezési központ nem csinál titkot abból, hogy rövidesen képtelen lesz a kenyérutalványok mellé a helyeken kenyeret is adni és az emberek, mint anyai máská, kénytelenek lesznek ebbe is belenyugodni. Milliókba menő marát jelenti ez az érdekelt vidékeknek, mely azonban még könnyebben elviselhető, mint ha otthonulban hadenüveletek játszódtak volna le, amint sok tiroli és tengerparti fürdőhelyet lőttek össze elleneséges ágyuk és fegyverek. Aki tehát akár most, akár tavasszal vagy nyáron külföldi üdülőhelyet keres föl, legyen arra eleve elkészülve, hogy adott esetekben kenyérjegye csakis értéknélküli nyomtatvány jellegével bír.

H I R E K.

Uj évnegyed.

Az április 1-én kezdődő előfizetési negyedkor fölkerjük tisztelettel lapunk nagy olvasó táborát, hogy az „Aradi Közlöny“ terjesztésével adja továbbra is bizonyítékát a régi megszokott újságjához való ragaszkodásának. Az „Aradi Közlöny“ köztudomás szerint első vidéki napilapja Magyarországnak. Elsőrendű összeköttetések és nagy anyagi áldozatok segítségével sikerült lapunkat egy színvonalra emelni a legtaralmasabb fővárosi újságokkal. Függetlenek vagyunk mindenkitől. Hírszolgálatunk kimerítő, gyors és megbízható. Barátainak, ismerőseinek jó szolgálatot tesz az, aki társadalmi körében tárgyilagos meggyőződéssel terjeszti az „Aradi Közlönyt“ Magyarország legnagyobb vidéki újságját.

Elfizetési árak

helyben és vidéken: :

Negyed évre 9 kor.
 Egy nóra 3 „

Egy huszárzászlós szökési kísérlete az orosz fogságból.

(Az utolsó pillanatban felismerték és elfogták.)

— Az Arad Közlöny tudósítójától. —
 Kiszombori Rónay Jenő országgyűlési képviselő, volt torontáli főispán apai szívet egyizgalmas, kalandokban bővelkedő, báni ki-

ütött szökési terv tartja aggodalomban. A szökést a volt főispán fia: Dénes kísérelte meg az orosz fogságból s akkor hiúsult meg, amikor már-már szerencsésen sikerült.

Kiszombori Rónay Dénes, huszárzászlós még a háboru elején került orosz hadifogságba s a messze keleten fekvő Beresowskában levő fogolytáborban internálták. Itt élt sok ezredmagával a szabadságvágyó fiu, mit sem tudva a kívül tomboló eseményekről s nem csoda, ha a hazavágyó lelkek közül a bátrabbak és kalandvágyóbbak szökési terveket kovácsoltak. Ezek közé tartozott Rónay Dénes is, aki a merész tervet többed magával még a mult év júliusában megvalósította s megugrott a beresowskai fogolytáborból.

Előre megbeszélte terv szerint több kisebb csoportban szöktek, mivel a tömegekben való utazás föltűnő lett volna, s Rónay Dénes egy felsőmagyarországi tótajku fogolytársával szövetkezve a legizgalmasabb kalandokon és lehetetlen fáradoalmakat kiállva tízezer mérföldnyi utat tett meg, míg szerencsésen eljutott Oroszország legnyugatibb részébe, a finnországi Haparandába. Rónay Dénes itt különvált a társától s egy kereskedőhöz szegődött el segédnek.

Utlevelet szerzett s jegyet váltott egy Németországba induló hajóra s Rónay Dénes már hajóra is szállt, melynek elutazását várta izgalmas lélekkel, mikor közvetlen az indulás előtt fölismerték, letartóztatták és szigoru őrizet alatt visszakerültek a fogolytáborba.

Rónay Dénes társának teljes mértékben sikerült a szökés, már haza is érkezett, s legelső dolga volt Rónay Jenő családját értesíteni Dénes fiuk batul sikerült szökéséről. A hír így is örömet keltett Rónay Jenő családjában, mert a mult év júliusa óta, amikor a fogolytáborból megszökött, — nehogy elárulja magát, — semmitéle életjelt nem adott.

— A miniszterelnök gyöngékedése. Budapestről telefontálja tudósítók: Tiszta István gróf miniszterelnök tegnap óta gyöngékedik. A miniszterelnöknek hőemelkedése van és néhány napig a szobát fogja őrizni.

— Frigyes Károly porosz herceg meghalt. A Daily Expressz jelenti, hogy Frigyes Károly porosz herceg, aki pár nappal ezelőtt légi harcoan az angolok fogságába esett, meghalt.

— Czernin visszatért Bécsbe. Berlinből jelentik: Czernin Ottokár gróf külügyminiszter Bethmann-Hollweg birodalmi kancellárral folytatott tanácskozását befejezte és este visszatért Bécsbe.

— A kancellár nyilatkozik. Berlinből jelentik: Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár holnap nyilatkozik a helyzetéről.

— Károlyi Mihály konfliktusa a katonai hatósággal. Budapestről jelentik: A Károlyi-part tagjai ma déiben félegy órakor Károlyi Mihály gróf palotájában értekezletet tartottak, a melyen a part összes Budapesten levő tagjai megjelentek. Az értekezlet, a melyen Károlyi Mihály gróf elnökolt, Károlyi Mihály gróf mentelmi ügyével foglalkozott. A függetlenségi és 48-as párt ugyanis tudomást szerzett arról, hogy Károlyi Mihály grótot felettes katonai hatósága nyilatkozatra szólította fel azért, mert ő a hágai „tartós beke központi szervezete“ külügyi bizottságába történt beválasztását elfogadta. Az értekezlet benátóan foglalkozott

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Az orosz kormány tervei.

— Zsidó tiszték az orosz hadseregben. — Két kormányzót meggyilkoltak. —

Zürich. Pétervárról jelentik: Gucsok hadügyminiszter törvényjavaslatot dolgoz ki, mely szerint ezentul Oroszországban faj és valláskülönbség nélkül kell a tiszteket előléptetni.

Genf. Az ideiglenes kormány által tervezett átalakításokat a főparancsnokságban a Temps úgy részletezi, hogy Gucsok hadügyminiszter, egy bizottságot bízott meg az átalakítással. A bizottság élén Poliwanov volt hadügyminiszter áll. A bizottság kidolgozott egy tervezetet, amely szerint francia mintára alakítják át a főparancsnokságot. Hadbizottságot léptetnek életbe, melyet az egész hadvezetőség fölül állítanak.

Köpenhága. Pétervárról érkezett hír szerint a saratowi és a wolandi kormányzókat a forradalmárok meggyilkolták.

A Petit Parisiennek jelentik Pétervárról, hogy Ewert tábornokot internálták és elrendelték Gurkó tábornok letartóztatását is.

London. A Reuter ügynökségnek jelentik Pétervárról március 26-áról: Péterváron mintegy hatszáz gépfegyvert fedeztek fel, melyek a főváros különböző helyein voltak felállítva. Az operaház első előadásán, amelyet a forradalom kitörése után tartottak, a дума küldöttségének két tagja a császári páholyból beszédet intézett a közönséghez. A kormány tagjai, katonák és képviselők szintén beszédet mondtak. Az nap parasztok, katonák és munkások nagy tömege

éneklés közben Jasna-Poljanába vonult és Tolsztoy özvegyéhez küldöttséget menesztett az orosz nép nevében, hogy arra kérjék, hogy Tolsztoy arcképével együtt mutakozzék a nép előtt. Amikor az özvegy megjelent mindannyian énekelve térdre borultak. — A kormány kijelentette, hogy az alkotmányozó gyűlést Péterváron fogják tartani.

A Petit Parisien munkatársának Kerenszky igazságügyminiszter kijelentette, hogy a nők a választásokon nem fognak részt venni, mert ezt a reformot még nem lehet keresztül vinni.

Pétervár. Cocsok hadügyminiszterhez Wladivosztkából és Archangelskából távirat érkezett, amely közli, hogy a kikötők helyőrsége, a szibériai flotta és a jegestegei flotta hűséget esküdött az ideiglenes kormányra.

Amsterdam. Az angol alsóház irónapi ülésén az unionista képviselők blokádpolitikai javaslatot nyújtanak be, hogy Németországot, amely a népek között törvényen kívül helyezte magát és szövetséges államait zárják el a tengeren túli forgalomtól, hogy semmitéle árukat ne vihessenek ki és ne hozhassanak be. Ezenkívül bizottságot küldenek ki a dán és német-alföldi kereskedelem ellenőrzésére.

volna. Így történt az, hogy a pincébe égő lámpával lement egy cselédleány. Egy Farkas nevű ügyvéd gyermekének nevelőnőjét a robbanás után egyik közfálnál találták meg a romok között. A nevelőnőnek szerencsére ijedségen kívül semmi baja nem történt.

— Letartóztatták a kínai belügyminisztert. Rotterdamból jelentik: Peking jelentés szerint a volt belügyminisztert, Sirn-Hung-Yi-t Pekingben letartóztatták. A minisztert azzal vádolták meg, hogy összeesküvést szít a jelenlegi kormány legbefolyásosabb tagjai ellen. Az ügyben igen számos elsőkelő politikai személyiség kompromittálva van.

— Burgonya helyett bab. Exterde Kálmán báró, a városi közéletmezési hivatal vezetője közli az alábbiakat: Mivel a burgonya szállítványok a teherforgalomban mutatkozó zavarok folytán a rendes időben nem érkeznek meg, ennélfogva akként intézkedtem, hogy mindazon kerületek lakossága között, kik a múlt heti burgonya kiosztásban nem részesültek a még rendelkezésemre álló bab mennyiséget osztom szét. Felkérem tehát a II., III., V. VIII. és IX. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy a bab utalvány kiváltása céljából a közéletmezési hivatalban jelentkezzenek. A nagyközönségnek pedig tudomására hozom, hogy az élelmiszer-igazolvány második számú szelvénye váltható be. Ezen élelmiszerre egy adag 20 dekában és ennek kicsinybeni eladási ára 16 fillérben állapított meg.

— Adományok a Zita-alapnak. A következő sorokat kaptuk: Szendrey Mihály szingizgató 80 éves jubileuma alkalmából 1917. évi március 26-án rendezett színházi díszelőadás bevétele tejeben nevezett szingizgató ur 1618 kor. 80 fillért adományozott az aradi anyavédő egyesület „Zita”-alapjának. Ez alkalommal szívesek voltak felültenni: Franki József 50 kor., Kasuba Béjáné 12 kor. 90 fillér

Stauber Andor dr. 12 kor. 30 fill., dr. Barra Gyuláné 10 kor., Lövinger Miksa dr. 20 kor., Erényi Mór 2 koronát. A nevezett adományokat nyugtázva, ezúton mond halás köszönetet az aradi anyavédő egyesület nevében Kintzig Jánosné elnöknek.

— Hol vannak a városi veteményes kertek? (Panaszos levél.) Igen tisztelt szerkesztő ur! Szíveskedjék lapjában soraimnak helyet adni, mivel közérdekű dologról van szó. Ugyanis a nemes város két hónappal ezelőtt gyűlésezett és ígérte tisztviselőinek, hogy földet fog a határban nekik adni, veteményes kertnek. Hálistennek már a tavasz is elérkezett, de a nemes város úgy látszik azt gondolja, hogy babot, borsót, stb. szeptemberben vessünk el, hogy legalább a karácsonyt friss hüvelyes főzelékkel ünnepelhessük meg. Nem marad más hátra, mint halás köszönetünket kifejezni, a tisztviselők sanyaru helyzetének javítása érdekében kifejtett, nagy buzgalomért. Fogadják az illetékes körök tiszteletteljes elismerésünket és hódolatteljes üdvözlésünket. Szerkesztő ur híve: „Egy városi tisztviselő fiatal neje.”

— Fuvvél ajándékok, illatszerek nagy választékban, gyermekkoscsok 50—800 koronáig kaphatók Fischer nagyáruházában. 2082

— Eúp Gyula és Tarsa os. kir. udvari szállítók Szeged. Délmagyarország legnagyobb női divat áruháza, mely páratlan hírnevét annak köszönheti, hogy a legválasztékosabb igényeket is kielégítő meglepő divatházában úgy a legujabb modellek, mint az áruk sokasága költség kimelésben és izlésben megérdemli a vasuti közlekedés által való hozzájutást a n. é. közönség tudomására hozza, hogy az összes női divat újdonságok, kész női köpenyek, impragnált selyem köpenyek, kész női kosztümök, selyem és lengerie toillettek, köpenyruhák, biccsok, pongyolák, juponok, fűzők, fűzővédők, női modell kalapok a legujabb divat kreációi raktárra érkeztek. Szőrme szücsárak — saját szücsműhely, hol alakítások is elvállaltatnak — perzsia, sealskin köpenyek, vállgallérok, karimatyuk minden nemes szőrme fajból állandóan dus raktárral rendelkezik. Mérték osztályában menyasszonyi kelengyék, utcai, alkalmi, visít toillettek eredeti modellek után mérték szerint készülnék. Modell termékekben állandó kiállítás. 2012

— Kerpel kölcsönkönyvtár új könyv- és zenepótgjegyzekai megjelennek. 901

MOZGOKEP SZÍNHÁZ.

* A Gardedám. Anna Müller-Linckével és közkivánásra A municio király vasárnap Az Erzsébet mozgó-színházban. Amerikai kép, amely meggyőzően hirdeti, hogy becsstelenség amit kalmarlekü amerikaiak művelnek, hogy ők azok, akik a háborút meghosszabbítják, sok száz hajórakományu municiót indítanak el naponta az entente államok számára. Az amerikai film azonkívül rólunk amerikai testvéreinkről szól, ők azok, akik a gögös, milliárdost a jobb belátásra bírják. Ilyen szívünkhöz szóló háborus képet aligha készítettek még. Mellettünk agítál, a mi igazunk mellett, pedig Amerikában készítettek, amely nem egyszer mutatta meg, hogy mily másként értelmelte a semlegességet, mint azt a becsületesség diktálta.

* A vágy dala. (Svenska sláger az Urániában.) A színház ma egy kiváló Nordisk drámát mutat be. A képből, minden ami az emberi érzések és vágyak körül forog s ami az emberi szívnek kedves és rokonszenves, megtalálható. A filmtechnika is megérezte ezt a hatást s ezért ahol csak lehet, az érzések világából meríti tárgyát és rendszerint sikerül is az emberek lelkét megnyerni és meghódítani. A színház mai képe is ezen a tudáson és hatáson alapszik és ha elgondoljuk azt, hogy a Nordisk társaság egyik legelőkelőbb gyára készítette a filmet: tudhatjuk, hogy kiállítás és rendezés tekintetében is elsőrangú munkával lesz dolgunk. A színház még a budapesti bemutatót megelőzőleg hozza a képet közönségének és ilyen elsőrangú műsorral hirdalja át azt az ert, amely a legközelebbi szenzációig mutatkozik. — Monna Vanna, mely klasszikus szépségeivel meghódította a művelt országok színpaúat, festői szépségű filmben kerül legközelebb bemutatásra az Urániában. 5

azzal a kérdéssel, hogy az a körülmény, hogy ha egy képviselő katonai szolgálatra bevonul, korlátozhatja-e az illetőnek pártbeli vagy politikai magatartását? Megállapodtak abban, hogy a kérdést a képviselőházban szaváteszik, mert tisztázni akarják, hogy nem forog-e fenn Károlyi Mihály mentelmi jogának megsértése?

— A tordai katasztrófa. Tordáról jelentik: A tordai földgáz katasztrófa halottainak száma tizenháromra emelkedett, a sebesültek száma tíz. A gyulalehervári alispán utász-csapatokat kért a romok eltakarítására, mert a romok alatt még három holttest van. Kolozsvárról Tordára érkeztek a Törzs és Tóth építő-cég tagjai, akik a rombadóit házat építették, valamint a bányahivatalok kiküldöttei. A bányatársaság szakbizottságot küldött ki, a mely helyszíni szemlét tartott. Szigorú vizsgálat indult meg annak kiderítésére, hogy a robbanást tulajdonképpen mi okozta és a katasztrófaért kit terhel a felelősség. Albrecht Jakab és Albrecht János nevű egyéneket letartóztatták.

Tordáról jelentik, hogy a robbanás oka a következő volt: A város alatt csak egy gázcsővezeték húzódott el és ebből a fővezetékől most abarták a mellékvezetéseket elkészíteni. A munkálatokat már meg is kezdték, de azok még nem voltak befejezve. A mellékvezetéseket, melyet most készítettek, nem láttak el zárócsappal és valaki, akit most nyomoznak, ebbe a mellékvezetékbe beengedte a földgázt. A felrobbant ház pincéjében a vezeték nem volt elzárva és a gáz hosszú időn keresztül kiomlott, anélkül, hogy a házbeliek erről tudtak

* **Karthausi és az Igazságos bosszúja** című slágerek legközelebb bemutatásra kerülnek az *Erzsébet mozgó-színházban*.

* **Nagy bűnügyi dráma az Apollóban.** (Az orgyilkos.) A bűnügyi és detektívfilmek közül kiemelkedik „Az orgyilkos” című dráma, amelyet szerdán mutat be az Apolló-színház. Carro Hugó grófot, egy külön, szívtelen embert meggyilkolva találják szobájában. A gyanu két emberre esik: Hilbert unokaöccsére, aki nyakig uszik adósságban s türelmetlenül várta a gróf halálát, hogy mint örököse nagy vagyonhoz juthasson. Gyanuba kerül azonban Niemann, a gróf titkárja is, aki halálosan szerelmes a gróf leányába, de ennek apja hallani sem akart a nem egyenrangú házasságról. Mindenki elveszettnek hiszi a titkárt és mindenki meg van róla győződve, hogy egyedül ő lehetett a tettes. De a gróf leánya a szerelmesek rajongó hitével bizonyos abban, hogy kedvese ártatlan és erős akaratúval felderíti az alattomos bűntényt, kikutatja az orgyilkost... A női főszerepet Psilander Edith, a nemrég elhunyt Psilander Waldemár felesége játssza.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= **Az Arad-Hegyaljai Hélyiérdekű Motorvasut Részvénytársaság** ma tartotta X. rendes évi közgyűlését. A magyar királyi kereskedelmiügyi miniszterium képviselőjében Olgay Kálmán miniszteri osztálytanácsos jelent meg. A közgyűlés az igazgatóság előterjesztett indítványait elfogadta s örömmel vette tudomásul a vasut forgalmának az elmúlt üzletévben történt nagy emelkedését. Ménesi Lócs Rezső elnök bejelentette, hogy a vasut forgalmában történt zavarok a közeli napokban elháríthatnak, úgy, hogy a vasut ismét rendszeresen közlekedhetik. **Vajs Antal** a gazdaközönség és a községek nevében köszönetét fejezi ki a vasut forgalmának a háboru alatti pontos lebonyolításáért **Zerkowitz Rudolf** vezérigazgatónak. Az igazgatóságba új tagul **Egry Aurél dr. udvari tanácsos** választatott be.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. március 28-án, szerdán:
C) Bérletszűnet. C) Bérletszűnet.
Csárdás királyné.
Operett.

Kezdeté háromnegyed 7 órakor.

A szerkesztőség lehel:
Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.)

Női kalap-modell ház.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a **Salacz-utca 4. szám** alatti lakásban, régebbi szaktudásom alapján egy minden igénynek megfelelő

női- és gyermek kalap-szalónt

nyitottam. — Alakítások izlésesen készítek, nagy választék legfinomabb gyászkalapban. Becsés pártfogást kér

1992

Schwarcz Sámuelné
Salacz-utca 4. szám, I. em.

Szőlősgazdák

figyelmébe ajánljuk

PEROCID

tiszta német gyártmány — gar. 45% — a miniszterium által ajánlott egyedüli megbízható kékkő pótlószer, permetezésre, — napi áron.

RAFFIA

I. Mayunga, szép fehér hosszú szálú minőség, — ered. bálakban és kimerve, — napi áron.

Hypermangan-kali

fürt peronospora és lisztharmat elleni védekezésre, napi áron. 1149

Vojtek és Weisz, Arad.

A Felsőmagyarországi bánya- és kohóműrt. XXVII. évi rendes közgyűlését

f. évi március hónap 31-én délután 1 órakor közeponti irodájában (V., Mérleg-utca 3. sz. tartja meg, melyhez a t. részvényesek meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1916. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása és a nyereség hovatfordítása iránti határozat.

2. A felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére.

3. A felügyelő-bizottság 1917. évi járulékanak megallapítása.

Azon t. részvényesek, akik a közgyűlésen személyesen, vagy meghatalmazott által résztvenni kívánnak, felkértem, hogy részvényüket a je nem járt szelvényekkel együtt

Budapestben a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál, Bécsben a K. k. priv. österr. Länderbanknál, legkésőbb f. évi március hónap 28-ig letenni sziveskedjenek.

Minden egyes letéteményezett részvény a közgyűlésen egy szavazattal bír.

A letéti részvényekről elismervény és a közgyűlésen való részvételhez igazolási-jegy szolgáztatik ki.

Budapestben, 1917. március havában.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrisebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGELTERJEDTEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemcsak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságírók köreinek, valamint a harcúterén küzdő katonáknak is előszere-ttel olvasott

NAPILAPJA.

Kifutó flu felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzni kell az ANAGALLIN szóra. Aa használatai u-sítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használataival. Nem habzik! A szájrészt deszinficálja, utólagon kellemes. Aa egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fenti szavak kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A szépségépolás titka a felhasznált szappan helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat

Rozsnyay Serail arc-kenőse Kis téglgy 1.50 kor. Nagy téglgy 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy téglgy ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail Arcporo. Lehellet finomsága. Orám, fehér, rózsás és testszelencében Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, pírca rózsás, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél!

1848

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Meghívó. Magyarád közgyűlése

hegyközség rendes tavaszi

a község házában folyó évi március hó 29-én, délelőtt 9 órakor tartatik, erre a szólóbirtokosság meghivatik.

Tárgy:

1. Hegyközségi 1916. évi számadás tárgyalása.
2. Munkabérek megállapítása.
3. Egyéb tárgyak.

Magyarádon, 1917. március 12.

2032 Hegyközségi elnökség.

Ocska, használt

ólomcsöveket és egyéb

ólomtárgyakat megvételre keresünk

Aradi nyomda részvénytársaság.

979—1917. kh.

Hirdetmény.

Folyó évi január hó 1-én életbe lépett ebirtartási szabályrendeletet a következőkben teszem közzhírré:

1. §. Arad szab. kir. város területén tartott kutyák után adót kell fizetni. Ez a kötelezettség a kutya elválasztásának napjától kezdődik. Adómentesek a katonai, csendőrségi, vagy rendőrségi célokra szolgáló beoktatott, vagy oktatók alatt álló, továbbá a városi mezőőrök és erdőőrök birtokában levő és hivatásuk gyakorlására szükséges kutyák.

22. §. Minden kutya birtokos köteles kutyáját kellően etetni, itatni, gondozni, és egészségi állapotát figyelemmel kísérni.

23. §. Mibelet valamely kutyán belső megbetegedésre utaló jelek mutatkoznak, ugyancsak ha a kutya bukál, vagy megszökött, továbbá, ha azt veszélyre gyanús, vagy vesztet állat megmarta, birtokosa, illetve a gondozásáért megbízott egyén, azt az 1888. évi VII. t. c. 126. §-ában megjelölt állategészségügyi hatóságnál (kapitányi hivatalnál) bejelenteni tartozik, egyúttal köteles a kutyát, amennyiben nem szökött meg, a hatóság intézkedéséig elkülönítve biztos helyen elzárni. A veszélyes, veszett gyanúja, vagy fertőzés gyanúja esetén követendő eljárásra az 1888. évi VII. t. c. 65—72 és ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott 40000—1888 sz. rendelet 189—192. §-ának, nemkülönböztetve az 52988—1908. sz. földművelésügyi miniszeri és az e tárgyban kiadott egyéb miniszeri rendeleteknek határozmányai irányadók.

24. §. A város belterületén minden kutya az utcára általában háson kívüli helyre csak a marás lehetőségét kizáró szájkosárral bocsájtathatók.

25. §. Harapós és általában a közbiztonságra veszélyes kutyákat nappal biztos módon megkötve, bekerített helyen kell tartani, éjjel pedig azok csak zárt udvarban bocsájtathatók szabadon.

26. §. A tanyákon tartott kutyákat a vadászati tilalmi idő alatt pásztorkutyákat pedig nyakukról, első lábuk alul 8 centiméter távolságra lefűző kóllal kell ellátni, mely őket a szabad mozgásban lényegesen korlátozza.

27. §. Vendéglőbe, kávéházba, vagy más nyilvános helyiségbe ugyancsak társaskocsiba kutyát bevinni nem szabad. E tilalom betartásáért nemcsak a kutya birtokosa, hanem az illető helyiség tulajdonosa (bérletje) illetve a társaskocsi alkalmazottai felelősek. Sétányokra kutyát vinni szintén tilos.

28. §. Vásárra kutyát vinni tilos.

29. §. Kutyát kizárni, durván bántalmazni, uszítani vagy zaklatni tilos.

Büntető határozatok. Kihágást követ el: a) aki másnak a kutyájáról az ebbárcát jogtalanul elveszi, b) aki más kutyájáról szóló ebbárcát saját kutyáján használja, c) aki saját kutyájára szóló ebbárcát másnak adja, d) aki kutyáján hamis, vagy megamisított ebbárcát viseltet, e) aki a 6—8 §-okban előírt bejelentést elmulasztja vagy az ebbárcát kivételre szempontjából — lényeges körülményre vonatkozóan a valóságnak meg nem felelő bejelentést tesz, továbbá aki kutyája részére az ebbárcát ki nem váltja, f) aki a jelen szabályrendelet 22—30 §-ai ellen vét, amennyiben cselekménye súlyosabban nem minősül, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Green, lokapitány.

Nyaralónak alkalmas ház eladó

Világosan, nagy kerttel, ugyanolyan udvarral, berendezett pincevel, nagy irtartalmu hordókkal, körülbelül 1000 hectolliterre. Bővebbet: Arad, Deák Ferenc-u. 40/b., I. em.

Deák Ferenc-utca 40/a. szám alatt, I. em., 2 esetleg 3 elsoruguan

butorozott szoba,

takarítással, fürdőszobával, kiadó. Bővebbet ugyanott. 2045

AKI

házat, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb házak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

2321—1917. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. rokkantügyi hivatal programjába vette, hogy a rokkant katonák számára Kecskeméten és Vácson a Kobrak cég gyártelepén bőripari kereseti telepet fog szervezni.

Ezen telepeken felvehetők lesznek azon súlyosabban rokkantá vált (lábampu ált. bálnalábú) vagyontalan, elsősorban családos és feddhetetlen, ekkor csős életű katonák, kik:

a) rokkantá válásuk előtt fa-, illetve bőripar valamely ágát, mint önálló mesterek utáltak, azonban rokkantságuk következtében, vagy a változott gazdasági viszonyok miatt az ipar önálló üzésére képtelenné váltak, mindazonáltal a kereseti telepen eredményesen foglalkoztathatók;

b) rokkantá válásuk előtt fa- ill. bőriparban mint segédek működtek, illetve valamely fa- vagy bőripari gyárban szakmunkában kellő jártasságot sajátítottak el, azonban rokkantá válásuk folytán naponként otthonjuktól távolabba eső munkahelyek felkeresésére alkalmatlanná váltak és így — bár a kitanult iparágban szakmunkát végezni képesek, — mégis munkaadónál megnyugvással el nem helyezhetőek;

c) a m. kir. Ro-kkantügyi Hivatal rokkantköltségek fa- vagy bőripari tanulmányhelyében kiképzést és az ipar üzésére képesítést nyertek. Az érdeklődők jelen ügyre vonatkozólag bővebb felvilágosítást hivatalomban nyerhetnek.

Az elhelyezés iránti kérvények a hivatalomtól nyerendő utasítások szerint felszerelve a faipari telepre vonatkozólag 1. évi április hó 1-ig, a bőripari telepre vonatkozólag pedig 1. évi április hó 30-ig hivatalomnál adandó be. Varjassy, polgármester.

Hirdetmény

a jövedelemadó és vagyonszó a tartozó jövedelmek és vagyonok, valamint a hadi nyereségadó alá eső jövedelemtöbbletek bevallása tárgyában.

A jövedelemadónak részleges életbeléptetéséről szóló 1916. évi XXVI. t. c. 11. §-ának 1. pontja értelmében minden adóköteles, ha az éves jövedelme az 1916. évben a 10.000 K-t meghaladta ezen évtől, illetve a vele közös háztartásban levőket magillető összjövedelméről, a vagyonszóról szóló 1916. évi XXXII. t. c. 21. §-a értelmében pedig minden adóköteles, ha adóköteles vagyonának értéke az 50.000 K-t meghaladja, a saját illetve a vele közös háztartásban levők összvagyonáról és végre a hadi nyereségadóról szóló 1916. évi XXIX. t. c. 9. és 19. §-al értelmében a természetes személyek és a jövedelemadó fizetésre köteles jogi személyek — tekintet nélkül arra, hogy volt-e hadi nyereségük vagy sem — ha adóköteles jövedelmük az 1914., 1915. és 1916. években vagy azok valamelyikében a 13.000 K-t meghaladta, a most említett években évezett jövedelmükről, valamint az 1918. évi jövedelmükről, illetve választásuk szerint az 1911—1918. évi átlagos jövedelmükről 1917. évi március hó 31-ig vallomást adni tartoznak.

Az 1909. évi X. t. c. 71. §-a, az 1916. évi XXXII. t. c. 32. §-3, illetve az 1916. évi XXIX. t. c. 26. §-a szerint jövedelmi büntető eljárás alá eső kihágást követ el a vallomáshoz kötelezett, ha a jövedelmére, vagyonára, illetve hadi nyereségére vonatkozó vallomásaiban, vagy illetékes helyről hozzaíntezett kérdésekre adott írásbeli vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában, vagy jogorvoslatának indoklásában tudva valótlan és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrövidítésére alkalmas, illetőleg adóköteles jövedelemforrását, illetve adóköteles vagyont szándékosan elhallgat.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Fagydagasztok

elmulasztására, fagyvizkötegség biztos meg-

szüntetésére legjobb szer a

FRIGIN.

Ara ecsettel és utasítással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáson kell az ANAGALLIN szóra.

Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

Kiirtására a legkíméletesebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val esaközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Helogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb

állandó fekete színtre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Árpád

gyógyszertárban

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 3 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazást keres.

Kereskedelmi végzettséggel leány, ki a gépirásban, könyvelés- és levelezésben kellő jártassággal bír, megfelelő alkalmazást keres, vidékre is elmegy. Cim a kiadóban. 2077

Fiatalkorú leány, ki gyors- és gépirai tud, azonnalra állást keres, esetleg gazdaságban is. Cim a kiadóhivatalban. 2072

Alkalmazást nyer.

Vegyeskerekedő segéd, ki a román nyelvet bírja, azonnal belépésre kerestetik. Taussig C. és Társa, Kápolnás. 2079

Suche
neben meiner 18 jährigen Tochter eine sehr Gebildete Frau, die die deutsche Sprache vollkommen beherrscht. Adresse Krzeszebüchert 2. 1988

Bejárónő és ruhátáros
a „Hungária“ kávéházban, azonnali belépésre kerestetik. Jelentkezési ideje délelőtt 10-12, délután 3-5 között. 2051

Ügyes író és tanuló-leányok
jó fizetéssel, azonnal felvételnek. Stern Hajnal, József főherceg ut 7. 2053

Bejárónő,
ki padló fényesítéshez ért, jó fizetéssel felvételnek Batthyány-utca 23., I. em. 3739

Nyomdász-tanulónak
felvétetik két flu, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Gyógyászat.

Az angol
fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű mint a Bengue liniment. Ara 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Üzletek.

Üzlethelyiség
szatéciszületnek, italmérségi joggal, szonnal kiadó. Gróf Tisza István-ut 38. sz. Bővebbet ugyanott. 2075

Üzlethelyiség kiadó
Szabadság-tér 5-6. szám. Bővebbet Hammer Vilmos villanyműszerészéknél. 1023

Kiadó lakás.

5 szobás
utcai I. emeleti lakás. csukott és nyitott erkéllyel, május 1-re kiadó Boros Béni-tér 20. Bővebbet Laender iróda Telefon szám 6. 1976

Új csatlakozás
elegánsan burroztott különbejárta szoba azonnal vagy elcséjére kiadó Flórián-utca 7. szám. 900

Vétel és eladás.

Csárdakirályné
és az összes zeneműnyomtatások állandóan kaphatók Deák Béni könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902 szám. 871

3 szobás,
egy felöltő, békéldőben gyártott, legjobb anyag szövetből és fehérneműk eladók. Vadászkereszt szálló, 34. szoba, délután 3-5 óráig. 2076

Amateur
fényképezőgép 9x12 cm. állvánnyal eladó. Megtekinthető: Stojkovits fényképészéknél. 2078

Gross trader,
9 éves kanca, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2073

Egy pár magasszárú
betétes 40. számú fűzős lakkcipő, egészen új, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2074

Dughagymát
és cirokvetőmagot vételre ajánl Hámory gazdasági iroda, Deák Ferenc-utca 3 szám. 2080

Használt ólom
megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Ingatlan.

Egy emeletes bérház
teljesen jókoraan tartott 10 lakással eladó. Szélt-utca 2b. 1425

Különféle.

50 holdas legelőt
bérbead Wittenbacher Ferenc, Temes-szépfalu. 2050

A látha
és minden vele járó fájdalom nyomban megszűnik, ha orronkat Nathinnal bekenjük. Ara 1 korona. Hehs Vilmos gyógyszerár, Arad. 1439

Arany- és ezüst
aranyér-kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoidal-kupok, azonos összetételű folyékony hatású is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Bérbe kerestetik
Arad város határában, konyhakertészetnek alkalmas, öntözhető vagy erre berendezhető 8-10 holdas földterület, továbbá egy, a bolgár kertészetéhez értő kertész. Ajánlatok az Aradi és csanádi vasutak Maganüzemi központi felügyelőséghez, József főherceg-ut 22. szám, III. bejárat, ajtó 6. sz. alá intézendők. 1868

Apróhirdetések
az „Aradi Közlöny“ részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az „Aradi Közlöny.“

2672—1917. pm.

Hirdetmény.

A közlekedési hivatal felügyelő-bizottságának javaslata március hó 9 től további intézkedésig a m. kir. belügyminiszterium 66112—1916. számú rendelkezéssel nyert felhasználás alapján Arad sz. kir. város területére nézve a bábok kicsinybeni árusítását árat kilogrammonként 80 fillérben állapítottam és annak eladási árát a használt forgalomba hozott jegyrendszeres és később megállapítandó lejadagnak adom.

Babot kicsinyben a most megállapított árnál Aradon magasabb áron árusítani tilos, aki ezen tilomat megszegi, az 1251—1916. M. K. számú rendelet értelmében büntetést követel a cselekményben cselszövevényes büntető rendelkezés a 4 nem csak, hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettük.

Ama késleltetésben, melyre nézve a kihagást elkövették, elkövetésnek van helye.

Varjassy, polgármester.

8215—1917. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésben lévő és a legközelebbi törvényhatósági rendes közgyűlés által választás útján betöltendő VII. fizetési osztály 3-ik fokozatába sorozott 4800 korona kezdőfizetés és 1280 korona lakbérjárandósággal díjazott tanácsnoki állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják és az 1883. évi I. t. c. 8. §-ában előírt képesítéssel rendelkeznek, hogy képesítéseiket igazoló okmányokkal felismeret Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságához címezett kérvényeket a hivatalos órák alatt f. évi április hó 7-ig beérőleg hivatalomban nyújtsák be. A város szolgálatában nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági tisztviselői orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. Arad 1917. március 20.

Varjassy, polgármester.

Magyar Királyi Államvasutak.
ad. 74226—1917. F. IV. a. sz.

Hirdetmény.

Ertesítjük a t. szállító közönséget, hogy szoktuk az árunk felvétele és továbbítása miatt, amelyek a mai viszonyok között egyáltalán szállítandók, a szükséges intézkedéseket megtettük. Hogy mely árak szállítandók, arra nézve állomásaink az érdeklődő szállítófeleknek készséggel adnak felvilágosítást.

Figyelemztetjük a t. szállító közönséget, hogy a kifejtet árunkon kívül egyéb árak szállítása sem az állomások, sem az üzletvezetői légek, sem az igazgatóság és a katonai hatóságok engedélyeket egyelőre nem adhatnak.

Teljesen céltalan tehát, ha a szállító közönség ilyen kérelmekkel nevezett hivatalokhoz fordul. Bud pesten, 1917. évi március hóban,

Az igazgatóság.

(Utányomást nem díjazunk.)

8205—1917. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi miniszterium 30851—1917. számú rendelete szerint Kassay Harris & Comp budapesti cég (V., Károlyi-utca 22. sz.) egy németországi gyárai abban állapodott meg, hogy a cég által összegyűjtött már használt kávékötő zsinogeket a gyár újból feldolgozza és a zsinogmennyiség egy részét átadogozott használható állapotban a cégnek visszaadja.

Mintogy a f. évi aratáshoz szükséges kávékötő zsinogek lehető biztosításának a jelenlegi munkahány mellett fokozott jelentősége van, felhívom a város gazdálkodó közönséget, hogy az elhasznált kávékötő manilla-zsinog feldolgoztatása végett az említett céggel lépjenek érintkezésbe és így a lehetőséghez képest biztosítsák maguknak, hogy az elhasznált zsinog helyett átadogozott, használható zsinogot kapjanak.

Arad, 1917. március 20.

Varjassy, polgármester.

Magánjáró gőzgépeket

Kompond és stabil gőzgépeket
Gőzesplő garnitúrákat
Magánjáró lokomobílokat
Cséplőszekrényeket
Esztergapadokat
Herrefejtőket
Elevátorokat
Motorokat
Gőzekéket és
Gőzkazánokat

javítottan állapotban vásárolnak készpénzfizetés ellenében

FRIEDRICH TESTVÉREK
gépgyára, Temesvár.

A adi és csanádi egyezült vasutak menetrendje.

Érvényes 1917. évi április 1-től.

Aradról Szegedre indul:
Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.13

Aradól Szegedre érkezik:
Személyvonat délelben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:
Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 8.17

Szegedről Aradra érkezik:
Személyvonat reggel 7.33
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:
Motoros vonat reggel 7.08
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:
Motoros vonat délelőtt 1.16
Személyvonat este 7.48

Brádról Aradra indul:
Személyvonat éjjel 3.00
Motoros vonat délután 2.15

Brádról Aradra érkezik:
Személyvonat délelőtt 10.00
Motoros vonat este 8.43

Borosjenőre Csermőre indul:
Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat este 6.82

Csermőre Borosjenőre indul:
Vegyes vonat reggel 6.82
Vegyes vonat délután 4.86

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:
Motoros vonat reggel 8.37
Motoros vonat este 6.20

Kétegyháza Mezőhegyesre indul:
Motoros vonat reggel 5.43
Motoros vonat délután 8.43

Újszentannáról Kétegyháza ind:
Motoros vonat reggel 9.25
Motoros vonat este 8.09

Kétegyháza Újszentannára ind:
Motoros vonat reggel 5.28
Motoros vonat délután 8.01

Borossebesről Menyháza indul:
Motoros vonat este (július 1-től
augusztus 31-ig) 6.36
Vegyesvonat délelőtt 10.25

Menyházáról Borossebesre indul:
Vegyesvonat délután 2.39
Motorosvonat reggel (július 1-től
augusztus 31-ig) 5.12